

CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-32

Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg hwn yn cael ei wneud o dan adran 84 o *Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013* ac mae'r cynnwys yn cydymffurfio â *Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg (Cymru) 2019*¹⁻². Rydym wedi rhoi sylw dyledus i'r canllawiau statudol a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru wrth bennu ein targedau.

Llofnod:

Jenny Williams

Dyddiad: 20.09.2021

Cyfarwyddwr Strategol Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol ac Addysg

¹ [Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg \(Cymru\) 2019](#)

² [Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg \(Cymru\) \(Diwygio\) \(Coronafeirws\) 2020](#)

Rhagair

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy weledigaeth i sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol rhugl a hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Rydym am sicrhau bod pob cyfle i blant a phobl ifanc y sir i fod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog / amlieithog y maent yn rhan ohoni fel eu bod yn dymuno defnyddio'r iaith o fewn y teulu, yn y cymunedau ac yn y gweithle.

Rydym fel awdurdod yn ymrwymedig i ddyheadau Llywodraeth Cymru i greu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Byddwn yn cyfrannu at y weledigaeth hon trwy gynyddu'r niferoedd sy'n derbyn addysg cyfrwng Cymraeg ynghyd ag ysbrydoli ac annog balchder plant a phobl ifanc y sir yn y Gymraeg, ei threftadaeth a'i diwylliant.

I gefnogi'r weledigaeth a nodir yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, bydd Cyngor Conwy yn parhau i hyrwyddo gweithrediad y Siarter Iaith ymhob un o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg y sir er mwyn dylanwadu ar ddefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg.

Bydd pob ysgol gynradd ddwyieithog a chyfrwng Saesneg y sir yn parhau i weithredu gofynion Siarter Iaith (Cymraeg Campus). Bydd hyn yn hyrwyddo ethos Cymreig cadarn ynghyd â gosod fframwaith clir i hyrwyddo a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg gan blant o fewn cyd-destun ysgol gyfan.

Bydd Cyngor Conwy hefyd yn cefnogi'r Cynlluniau Trochi Cynradd ac Uwchradd sy'n galluogi disgyblion sydd wedi dilyn addysg cyfrwng Saesneg i drosglwyddo'n llwyddiannus i addysg cyfrwng Cymraeg.

Rhagarweiniad

Yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013) mae'n ddyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol i baratoi a chyflwyno Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg i Lywodraeth Cymru. Bydd y cynlluniau hyn yn weithredol am gyfnod o 10 mlynedd o Fedi 2022. Mae'r cynlluniau hyn yn amlinellu sut mae Awdurdodau Lleol yn bwriadu cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Cyhoeddwyd nifer o ddogfennau polisi allweddol ym maes Y Gymraeg mewn Addysg gan Lywodraeth Cymru:

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Ffyniant i Bawb: Y Strategaeth Genedlaethol, Symud Cymru Ymlaen 2016-2021

Mae'n ofynnol i gyrrff a gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru sicrhau eu bod yn gweithio tuag at gyflawni'r nod o greu 'Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu'. Un o'r blaenoriaethau yw sicrhau fod pob dysgwr yn gallu defnyddio'r Gymraeg pan fydd yn gadael yr ysgol.

Cymraeg 2050

Strategaeth a gweledigaeth hirdymor Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg yw creu miliwn o siaradwyr, ynghyd â chynyddu'r defnydd a wneir o'r Gymraeg. Nodir mai Addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog yw un o'r prif ddulliau i sicrhau bod plant yn gallu datblygu eu sgiliau Cymraeg yn ogystal â chreu siaradwyr Cymraeg newydd. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn allweddol ar gyfer cefnogi'r weledigaeth o greu miliwn o siaradwyr erbyn 2050 ynghyd ag ymgorffori nodau a gwerthoedd y dogfennau a nodwyd yn flaenorol.

Cwricwlwm i Gymru 2022

Yn unol ag amserlen Llywodraeth Cymru bydd y sir yn sicrhau ein bod yn helpu plant a phobl ifanc i fod yn ddysgwyr uchelgeisiol a galluog, yn fentrus a chreadigol yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus ac yn iach a hyderus. Bydd yr holl ysgolion yn llunio cwricwlwm sy'n ymgorffori'r uchod trwy'r chwe Maes Dysgu a Phrofiad i greu un continwmm o ddysgu'r Gymraeg.

Cynllun Hyrwyddo'r Gymraeg Conwy

Yn unol ag adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae'n ddisgwyliad ar y Cyngor i lunio strategaeth hybu 5 mlynedd fydd yn dangos sut yr ydym yn bwriadu hybu'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ar draws y sir. Bydd y cynllun yn cael ei gweithredu law yn llaw â'r strategaeth hon, gan weithio mewn partneriaeth â sefydliadau eraill, ysgolion ac unigolion.

Canllaw ar gategoreiddio ysgolion yn ôl eu darpariaeth o'r Gymraeg

Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru rhaid i bob ysgol ac awdurdod lleol yng Nghymru ddatgan ym mha iaith y maent yn bwriadu addysgu. Yng Nghymru, gall hyn fod naill ai drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg, neu gyfuniad o'r ddau.

Adlewyrchir dogfennau polisi Llywodraeth Cymru a Pholisi Iaith Cymraeg mewn Addysg Conwy yn y strategaeth hon. O gyflawni nodau'r strategaeth, hyderwn y bydd datblygiad cadarnhaol nid yn unig i addysg Gymraeg a chyfrwng Cymraeg y sir, ond hefyd i addysg gyflawn disgyblion Sir Conwy.

Ein gweledigaeth deng mlynedd ar gyfer cynyddu a gwella'r cynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn ein hardal

Gweledigaeth a Nod Conwy

Ein dymuniad yw gweld yr iaith Gymraeg yn ffynnu. Ein dyhead yw atal y dirywiad a chynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg. Byddwn yn parhau i hyrwyddo'r cyfleoedd i dderbyn addysg cyfrwng Cymraeg i bob plentyn sy'n dymuno hynny, yn ogystal â datblygu a chryfhau sgiliau dwyieithog ar draws yr holl sectorau.

Ein targed yw cynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yng Nghonwy 14%+ dros y deng mlynedd nesaf er mwyn ymgysylltu â nod Llywodraeth Cymru o 30% erbyn 2031.

Pennir amrediad cynnydd yn seiliedig ar nifer plant Blwyddyn 1 a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg. Gosodir yr holl awdurdodau yng Nghymru mewn 4 grŵp yn seiliedig ar wahanol ffactorau. Mae Sir Conwy o fewn Grŵp 2 yn seiliedig ar ddemograffeg ieithyddol yr awdurdod.

2019/20		Targed 2030/31			
Rhif	Canran	Rhif isafswm	Canran isafswm	Rhif uchafswm	Canran uchafswm
283	25.8%	395	36%	435	40%

Demograffeg Sir Conwy

Mae gan y Sir ddemograffeg amrywiol iawn gyda niferoedd yr oedrannau hŷn yn cynyddu, rhagolygon bod genedigaethau yn gostwng a chyfuniad o ardaloedd arfordirol, gwledig a threfol.

- Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy 44 o sefydliadau cyn ysgol o dan gynllun gofalaeth Addysg y sir, 52 o ysgolion cynradd, 7 ysgol uwchradd, 1 Ysgol Arbennig a 4 Canolfan Addysg Cyfeirio Disgyblion. Mae natur ieithyddol amrywiol y sir ynghyd ag amrywiaeth yn yr ardaloedd lle mae'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg wedi golygu fod gan Gonwy ysgolion ym mhob un o'r categorïau ieithyddol yn unol â'r *Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl eu darpariaeth o'r Gymraeg (2021)*. Er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth ac ymgysylltu â'n targed byddwn yn cefnogi ein ysgolion i symud ar hyd y continwmm ieithyddol.

Prif egwyddorion y cynllun

- Darparu cychwyn cadarn i'r daith cyfrwng Cymraeg mewn cydweithrediad â'r holl randdeiliaid.
- Sicrhau dilyniant yn y Gymraeg a'r cyfrwng dysgu trwy gydol taith addysg plant a phobl ifanc Conwy yn unol â'r *Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (2021)*.
- Cynnig cyfleoedd trochi ieithyddol priodol i ddisgyblion Conwy yn ôl yr angen.
- Hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol plant a phobl ifanc Conwy.
- Hybu'r ethos Cymreig gan gefnogi ac arwain ein Lleoliadau gofal plant / ysgolion i symud ar hyd y continwmm ieithyddol.
- Sicrhau bod disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol yn derbyn cyfleoedd ieithyddol cyfartal.
- Cynnig cyfleoedd i staff addysgu ddatblygu eu sgiliau a'u gallu ieithyddol i fod yn fwy hyderus i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Amcanion

- Sicrhau bod plant a phobl ifanc Conwy yn meddu'r sgiliau angenrheidiol i'w paratoi i fod yn ddinasyddion dwyieithog/amlieithog y dyfodol.
- Hyrwyddo manteision amlieithrwydd trwy godi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth disgyblion o fanteision economaidd, gwybyddol, cymdeithasol, ieithyddol a diwylliannol Cymru.
- Datblygu sgiliau dwyieithog dysgwyr o fewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol fel bod y Gymraeg yn cael ei defnyddio'n naturiol i gyfathrebu.
- Hyrwyddo manteision y Gymraeg ac amlieithrwydd i rieni gan gynnal cyfres o ymgyrchoedd a digwyddiadau cymunedol i deuluoedd mewn partneriaeth ag ystod o randdeiliaid perthnasol.
- Sicrhau fod darpariaeth y gwasanaethau a gynigir yn cynnig cyfleoedd dysgu ac addysgu o'r ansawdd orau ar gyfer plant a phobl ifanc Sir Conwy ble bynnag y maent ar hyd y continwmm iaith.
- Cynyddu darpariaeth cyfrwng Cymraeg Uwchradd.
- Sicrhau fod egwyddorion Cwricwlwm i Gymru 2022 yn galluogi plant a phobl ifanc Sir Conwy i wireddu eu potensial addysgol ac i fod yn hyderus ddwyieithog ac amlieithog.
- Datblygu a hyrwyddo rhaglenni hyfforddiant sirol, rhanbarthol a chenedlaethol sy'n cynnig cyfleoedd i uwchsgilio'r gweithlu lleoliad gofal plant / ysgolion i allu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn hyderus.
- Hybu a chefnogi Trochi cynnar, cynnig cyfleoedd Trochi ieithyddol dwys i ddisgyblion cynradd trwy Canolfan Iaith Conwy a chefnogi cynlluniau Trochi canolig / hwyr y sir.
- Ystyried ehangu'r ddarpariaeth Trochi ieithyddol dwys yn y sir yn ddibynnol ar faterion megis cyllid, staffio a lleoliad.
- Adolygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg ADY y sir yn ddibynnol ar faterion megis cyllid, staffio a lleoliad.

Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008

Mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd statudol o dan adran 10 o'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 i hyrwyddo mynediad i addysg a hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae Polisi Cludiant Cartref i'r Ysgol y Cyngor yn ymrwmo'r Cyngor i ddarparu cludiant cartref i'r ysgol am ddim i ddisgyblion o oed ysgol orfodol sy'n cyfarfod y meini prawf pellter statudol i'r ysgol cyfrwng y Gymraeg agosaf.

Bydd disgyblion sydd yn mynychu'r Ganolfan Iaith yn derbyn cludiant cartref i'r ysgol am ddim os ydynt yn cyfarfod y meini prawf pellter statudol.

Os yw'r ddarpariaeth Cyfrwng Cymraeg agosaf y tu allan i Sir Conwy, yna bydd y Sir yn dilyn yr un polisi ac yn darparu cludiant am ddim i'r ysgol Gymraeg agosaf, os ydynt yn cyfarfod y meini prawf pellter statudol. Fodd bynnag bydd rhaid o bosibl, ail ystyried polisi cludiant y Sir o safbwynt cludo plant ar draws y ffin, oherwydd y colliant i ysgolion Cymraeg Conwy. (Adran Gyfreithiol a Chyllid y Sir yn edrych ar hyn ar hyn o bryd gan fod goblygiadau costau uchel iawn yn y cyfnod trosiannol).

Mae gan Sir Conwy ddyletswydd i gydymffurfio â dymuniad rhieni pan na fo rhif derbyn ysgol wedi'i gyrraedd.

Deilliant 1

Mwy o blant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

Ble rydym ni nawr?

Un o'n targedau allweddol yw darparu cychwyn cadarn i'r daith cyfrwng Cymraeg trwy gydweithio â sefydliadau Gofal Plant a chefnogaeth mudiadau allanol.

Yn ddiweddar, cwblhawyd Asesiad o Ddigonolrwydd Gofal Plant 2022 – 2027 ac yn y broses o gael ei gymerawyo gan Lywodraeth Cymru. Bydd dadansoddiad manylach o'r wybodaeth yn cael ei adolygu a'i gynnwys o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun gweithredu.

Mae darpariaeth gyfredol Gofal Plant cyfrwng Cymraeg a dwyieithog Sir Conwy wedi'u nodi fel a ganlyn:

- Ardaloedd Cymorth i Deuluoedd
- Darpariaeth a lleoliadau Arolygaeth Gofal Cymru
- Darpariaeth Addysg 3 oed cyn ysgol
- Darpariaeth Addysg 3-4 oed dosbarth meithrin
- Darpariaeth Dechrau'n Deg 2-3 oed

Fel rhan o ddatblygiad Cymorth i Deuluoedd ledled y Sir, mae'r Awdurdod Lleol wedi'i rannu'n 5 ardal fel y rhestrir isod:

Ardal 1 Cymunedau Gorllewin Conwy	Ardal 2 Cymunedau Gogledd Conwy	Ardal 3 Cymunedau Canol Conwy	Ardal 4 Cynudau Dwyrain Conwy	Ardal 5 Cymunedau De Conwy
Conwy Deganwy Glan Conwy Henryd Cyff Llandudno Llanfairfechan Penmaenmawr	Llandudno Craig y Don Gogarth Mostyn Tudno Bae Penrhyn Penrhyn	Llandrillo yn Rhos Mochdre Bae Colwyn Hen Golwyn Llysfaen Betws yn Rhos	Abergele Bae Cinmel Llanddulas Llanfairtalhaiarn Llanefydd Llansannan Pensarn Towyn	Betws y Coed Bro Garmon Bro Machno Caerhun Capel Curig Cerrigydrudion Dolgarrog Dolwyddelan Eglwysbach Llanddaged a Maenan Llanfihangel Glyn Myfyr Llangernyw Llangwm Llanrwst Pentrefoelas Trefriw

Darpariaeth Gofal Plant

Nifer y lleoliadau sydd wedi'u cofrestru gyda Arolygaeth Gofal Cymru (Mawrth 2021)

Dadansoddiad yn ôl math Mawrth 2021:		
Gofal Dydd Llawn	44	22 meithrinfeydd Dydd, gweddill yn bennaf yn ddarparwyr gofal cofleidiol. Defnyddir 1 yn benodol gan un grŵp o bobl nad ydynt yn breswylwyr Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy fel encil i'w mamau newydd.
Clwb Allan o'r Ysgol	19	Llawer o feithrinfeydd dydd a gwarchodwyr plant hefyd yn darparu gofal plant ar ôl ysgol yn eu lleoliadau.
Sesiynol	25	
Gwarchodwyr Plant	59	
CYFANSWM	147	

Dadansoddiad Daeryddol yn ôl Ardal Lles Mawrth 2021						
Nifer y Lleoliadau ôl y Math	Canol	Dwyrain	Gogledd	De	Gorllewin	Cyfanswm
Clwb Allan o'r Ysgol	6	1	4	2	6	19
Gofal Dydd Llawn - Meithrinfa Dydd	5	4	6	3	5	23
Gofal Dydd Llawn - gofal cofleidiol	8	3	6	2	2	21
Sesiynol	6	3	3	6	7	25
Gwarchodwyr Plant	21	17	5	6	10	59
CYFANSWM	46	28	24	19	30	147

Dadansoddiad yn ôl Math a lleoedd cofrestredig Mawrth 2021	
Clwb Allan o'r Ysgol	796
Gofal Dydd Llawn - Meithrinfa Dydd	972
Gofal Dydd Llawn – gofal cofleidiol	690
Sesiynol	627
Gwarchodwyr Plant	481
CYFANSWM	3566

Data DEWIS Cymru

- Mae Dewis yn blatfform data yng Cymru gyfan. Mae pob darparwr gofal plant yn ei gwblhau a'i ddiweddarau bob chwe mis.
- Defnyddir y wefan gan rieni i'w hysbysu o'r math o ofal plant sydd ar gael.
- Y wybodaeth isod yw barn y darparwr gofal plant o ba gategori iaith y mae'n cyflwyno'r gofal plant yn ei leoliadau.
(* Sylwch na ellir cymharu'r data isod â'r data lleoedd cofrestredig Arolygiaeth Gofal Cymru gan fod rhai Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Chwarae yn draddodiadol sesiynol ond maent bellach wedi'u cofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) fel gofal dydd llawn.)

		Cyfrwng Iaith							
		Saesneg a Chymraeg		Cyfrwng Saesneg yn unig		Saesneg gyda defnydd o elfennau dwyieithog		Cyfrwng Cymraeg yn unig	
		Nifer darparwyr	% o'r cyfanswm	Nifer darparwyr	% o'r cyfanswm	Nifer darparwyr	% o'r cyfanswm	Nifer darparwyr	% o'r cyfanswm
Math o ddarpariaeth	Cylchoedd Chwarae	1	2.5	1	2.5	20	50	18	45
	Gwarchodwyr Plant	14	25	18	32.14	21	37.5	3	5.36
	Meithrinfeydd Dydd	8	36.36	2	9.09	11	50	1	4.55
	Clybiau Allan o Ysgol	10	35.71	3	10.71	13	46.43	2	7.14

Nododd 5 x Cylchoedd Chwarae ar Dewis eu bod yn gyfrwng Saesneg a Chymraeg. Gan eu bod yn cynrychioli Mudiad Meithrin ac yn llofnodi i'w polisi Cymraeg eu bod yn gyfrwng Cymraeg - felly mae'r ffigurau uchod wedi'u diwygio i adlewyrchu hyn.

Nid yw 4 x darpariaeth y tu allan i'r ysgol wedi cofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru maent yn gweithredu o dan ddwy awr (1 x Cymraeg yn unig, 3 x cyfrwng Saesneg a Chymraeg)

Nifer lleoedd mewn lleoliadau.

		Cyfrwng Iaith			
		Saesneg a Chymraeg	Cyfrwng Saesneg yn unig	Saesneg gyda defnydd o elfennau dwyieithog	Cyfrwng Cymraeg yn unig
Math o ddarpariaeth	Cylchoedd Chwarae	23	30	513	426
	Gwarchodwyr Plant	121	129	188	22
	Meithrinfeydd Dydd	411	164	523	30
	Clybiau Allan o Ysgol	309 (*44)	138 (*64)	591 (*231)	39

*hefyd wedi'u cynnwys mewn lleoliad arall naill ai fel gofal dydd llawn neu gofrestriad ar y cyd.

Mae'r data uchod o Dewis wedi'i ddadelfennu ymhellach yn ôl nifer y lleoedd yn y lleoliadau.

Nododd 5 x Cylchoedd Chwarae ar Dewis eu bod yn gyfrwng Saesneg a Chymraeg. Gan eu bod yn cynrychioli Mudiad Meithrin ac yn llofnodi i'w polisi Cymraeg eu bod yn gyfrwng Cymraeg - felly mae'r ffigurau uchod wedi'u diwygio i adlewyrchu hyn.

Mae yna hefyd dri clwb anghofrestredig y tu allan i ysgolion sydd ynghlwm ag ysgolion mewn ardaloedd gwledig.

CWLWM

Mae Cwlwm yn cynnig dull amlasiantaeth integredig a dwyieithog o ddatblygu, cefnogi, cynghori a hyfforddi. Mae'r dull cydlynus a strategol hwn o weithredu yn sicrhau y ceir cysondeb o ran ansawdd ac arbedion effeithlonrwydd o ran darparu cymorth ac arweiniad ac mae'n cyflwyno atebion arloesol i ddiwallu anghenion lleol.

Darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg

- 20 lleoliad Cymraeg (18 cylch a 2 feithrinfa dydd) a 27 lleoliad Saesneg (22 Cylch Chwarae a 5 meithrinfa dydd) sydd yn dod o dan ambarel y Mudiad Meithrin, Blynyddoedd Cynnar Cymru, National Day Nurseries Association (NDNA). Mae'r lleoliadau hyn yn darparu Addysg Blynyddoedd Cynnar.
- Parhau i gefnogi'r elfen addysg o'r ddarpariaeth yn y cylchoedd o dan arweiniad Swyddogion sir a Thîm Athrawon Ymgynghorol Addysg Blynyddoedd Cynnar

Enw'r lleoliadau cyfrwng Cymraeg	
Cylch Abergele	Cylch Ffrindiau Bach Llanrwst
Cylch Awel y Mynydd	Cylch Llanddoged
Cylch Bae Cinmel *	Cylch Llangelynnin
Cylch Bae Colwyn	Cylch Llansannan
Cylch Bae Penrhyn **	Cylch Morfa Rhianedd
Cylch Betws yn Rhos	Cylch Penmaenmawr
Cylch Bro Cernyw	Cylch Pentrefoelas
Cylch Cerrigydrudion	Cylch Talhaiarn **
Cylch Dolgarrog	Meithrinfa Gymraeg Derwen Deg
Cylch Eglwysbach	Meithrinfa Twt Lol

*ddim ar safle Ysgol

**Ar safle ysgolion categori 4 sydd â defnydd sylweddol o'r Gymraeg

- Angen ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol i recriwtio a chadw staff sy'n siarad Cymraeg a dwyieithog.
- Mae angen mwy o ddrapariaeth a siaradwyr Cymraeg ymhob maes Gofal Plant ar draws y sir.

Data Dilyniant Mudiad Meithrin i addysg cyfrwng Cymraeg (2019/20):

- Mwyafrif helaeth y plant sy'n mynychu Cylch Meithrin yn trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg.
- Cylch Meithrin Bae Cinmel yn gylch newydd Sefydlu A Symud (SAS) ac nid oes arferiad o deithio i addysg Gymraeg er hyn mae 21.43% wedi trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg.
- Cylch Meithrin Bae Penrhyn yn nalgylch Ysgol Glanwydden sydd yn ysgol sydd wedi ei diffinio fel ysgol gynradd cyfrwng Saesneg yn bennaf ond â defnydd sylweddol o'r Gymraeg.
- Cylch Hen Golwyn 1 a 2 wedi cau yn ystod 2018-19 ac wedi uno efo Cylch Bae Colwyn a fydd ar safle newydd Ysgol Bod Alaw.

Ysgolion sy'n darparu addysg i blant 3 oed (cyn ysgol)

- 7 o ysgolion bach gwledig cyfrwng Cymraeg y sir yn darparu addysg i blant 3 oed (cyn ysgol) gan nad oes darpariaeth leol – Ysgol Llanefydd, Ysgol Ysbyty Ifan, Ysgol Penmachno, Ysgol Dolwyddelan, Ysgol Capel Garmon, Ysgol Betws y Coed, Ysgol Pentrefoelas

Data cylch meithrin sy'n trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg

			Blynyddoedd Academaidd							
			2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021 cyfredol	
			nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm
Cyfrwng iaith ysgol	Cyfrwng Cymraeg	Cylch	373	81.6	412	84.6	302	90.4	192	88.8

Ysgolion sy'n darparu addysg i blant 3-4 oed (dosbarth meithrin)

- 21 o ysgolion cyfrwng Cymraeg y sir yn darparu addysg i blant 3-4 oed (dosbarth Meithrin)

Data dosbarthiadau Meithrin (3-4 oed) Ysgolion Conwy

			Blynyddoedd Academaidd							
			2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021 cyfredol	
			nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm
Ysgolion	Cyfrwng Cymraeg	Meithrin	301	29	312	30	281	27.5	258	25.9
	Categori 4	Meithrin	335	31.0	332	31.8	357	34.8	303	30.4
	Categori 5	Meithrin	395	37.6	399	38.2	405	37.7	435	43.8

Yn ddiweddar mae Conwy wedi cwblhau Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant 2022 – 2027 sydd ar hyn o bryd yn destun ymgynghoriad yn seiliedig ar ddata'r Datganiadau Hunanasesu Gwasanaeth (SASS) a gasglwyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru Mehefin 2021. Bydd yr adroddiad llawn yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru ar y diwedd Mehefin 2022 ynghyd â'r cynllun gweithredu. Bydd dadansoddiad manylach yn nodi cynlluniau ar gyfer gofal plant yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Cynllun Trochi addysg cyn ysgol i addysg dosbarth meithrin

Cyd-weithio agos a rheolaidd rhwng y lleoliad a'r ysgol a strategaethau pontio wedi'u sefydlu.

- pontio ieithyddol yn digwydd rhwng y cylchoedd Meithrin a dosbarth meithrin yr ysgol trwy gynllun Trochi Croesi'r Bont

Nodir nifer cylchoedd a disgyblion sydd wedi dilyn Cynllun Croesi'r Bont

2017-18		2018-19		2019-20		Cyfredol 2020-21	
7	113	7	110	6	96	11	151

Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy:

- Awel y Mynydd – dosbarth ychwanegol ar y safle i'r Cylch Meithrin ar waith
- Llanfairtalhaiarn – estyniad pwrpasol ar safle'r ysgol i'r Cylch Meithrin cynllunio ar waith
- Cylch Colwyn – uno Cylchoedd Meithrin Hen Golwyn a Bae Colwyn mewn adeilad pwrpasol ar safle Ysgol Bod Alaw ar waith.
- Cynllunio ceisiadau ar gyfer Cyllid Cyfalaf Cymraeg newydd 2021

Rhaglenni Cefnogaeth Ychwanegol

Dechrau'n Deg

- Mae Dechrau'n Deg yn darparu gofal plant sesiynol am ddim i bob plentyn 2 - 3 oed sy'n byw yn ardaloedd daearyddol Dechrau'n Deg mewn lleoliadau gofal plant cymeradwy.
- Mwyafrif o ddarparwyr gofal plant wedi'u cofrestru i ddarparu Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru ar gyfer plant 3-4 oed yng Nghonwy.

laith (*fel y nodwyd ar gronfa ddata Dewis gan y darparwyr)	Nifer darparwyr
Cyfrwng Saesneg a Chymraeg	31
Saesneg yn unig	20
Saesneg gyda defnydd o elfennau dwyieithog	59
Cymraeg yn unig	18
Cyfanswm	128

Mae Conwy wedi cyflwyno cynllun drafft yn ddiweddar i Lywodraeth Cymru yn manylu ar gam 1 o ehangu Dechrau'n Deg, ymgynghorwyd â chydweithwyr mewnol yr Adran Addysg a sefydliadau allanol i sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n llawn â darpariaeth y Gymraeg yn ein meysydd ehangu presennol ac arfaethedig.

Bydd gwybodaeth ac amserlen gweithrediad yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd cyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau sirol

- Ymgynghori i gynllunio i gynyddu'r ddarpariaeth cyn ysgol cyfrwng Cymraeg yn ystod oes y cynllun hwn, gan hwyluso dilyniant ieithyddol ar draws y cyfnod Sylfaen trwy raglenni cyfalaf.
- Trwy'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant,
 - nodi a chynllunio mesurau i gryfhau ac ehangu darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg
 - i sicrhau llwybr di-dor tuag at addysg cyfrwng Cymraeg.
- Byddwn yn targedu o leiaf 5 lleoliad o fewn dwy ardal i gynyddu'r ddarpariaeth gofal plant ac addysg feithrin cyfrwng Cymraeg yn unol ag amserlen symud categori ieithyddol ysgolion.
- Bydd amserlen cytunedig rhwng y rhanddeiliaid allweddol yn sicrhau monitro cyson ar waith dros gyfnod y datblygiadau a thu hwnt.
- Gweithio gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd i hysbysu rhieni am gyfleoedd i gael mynediad at weithgareddau a llwybrau cyfrwng Cymraeg drwy wefan DEWIS Cymru, GGD a gwefan Mudiad Meithrin.
- Gweithio gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd i hysbysu rhieni am gyfleoedd i gael mynediad at weithgareddau a llwybrau Cymraeg / dwyieithog trwy wefan DEWIS Cymru a GGD.

- Gweithio gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd i hysbysu rhieni am gyfleoedd i gael mynediad at weithgareddau addysg gynnar cyfrwng Cymraeg.
- Medi 2022 ymlaen lleoliadau nas cynhelir i ddilyn Cwricwlwm pwrpasol ar gyfer y sector o dan arweiniad a chefnogaeth Swyddogion sir a Thîm Athrawon Cynghori Addysg y Blynnyddoedd Cynnar.
- Parhau i gefnogi'r pontio ieithyddol trwy Raglen Drochi Croesi'r Bont â dosbarthiadau Meithrin Ysgolion.
- Cyfeirir rhieni newydd plant oed ysgol at y Swyddog Derbyniadau a fydd yn dosbarthu gwybodaeth yn nodi darpariaeth ieithyddol i ddisgyblion o fewn sefydliadau blynnyddoedd cynnar hyd 7 oed yr awdurdod. Bydd hefyd yn nodi manteision dwyieithrwydd a byw mewn cymdeithas ddwyieithog/amlieithog y dyfodol.

Marchnata a Chyfathrebu

- Hyrwyddo manteision y Gymraeg ac amlieithrwydd i bawb beth bynnag fo'u cefndir ieithyddol trwy gydweithio â rhanddeiliaid lleol / cenedlaethol a thrwy lwyfannau digidol a chymdeithasol y sir.
- Cydweithio gyda phartneriaid yn y colegau addysg bellach i hyrwyddo manteision y Gymraeg yn y gweithle a'r angen am warchodwyr/gweithlu gofal plant Cymraeg eu hiaith yn y dyfodol.
- Hyrwyddo gweithgareddau iaith Gymraeg ym mhob lleoliad gofal plant ledled y sir yn unol â digwyddiadau / rhaglenni cenedlaethol (Eisteddfod / Urdd / Cymraeg i Blant)
- Parhau i ymgyrchu ac annog mwy o unigolion sy'n siarad Cymraeg i ymuno â'r proffesiwn.

Hyfforddi a Recriwtio

- Ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol i recriwtio a chadw staff sy'n siarad Cymraeg a dwyieithog
- Gweithio gydag asiantaethau partner i godi'r proffil ac annog gofal plant fel opsiwn gyrfa
- Sicrhau partneriaeth agos gydag ysgolion uwchradd a cholegau addysg bellach Conwy, cynlluniau a phrentisiaethau Mudiad Meithrin, Y Ganolfan Dysgu Cymraeg i sicrhau bod gweithlu digonol cyfrwng Cymraeg yn y sector gofal plant.
- Hyrwyddo cyfleoedd hyfforddi i ddarparu datblygiad proffesiynol parhaus yn y sector blynnyddoedd cynnar / gofal plant trwy raglan Academi Mudiad Meithrin
- Hyrwyddo rhaglen gefnogol o ddysgu proffesiynol am ddulliau trochi iaith effeithiol yn y blynnyddoedd cynnar trwy raglen cenedlaethol Mudiad Meithrin Croesi'r Bont. Rhaglen ar gael ar gyfer cylchoedd, meithrinfeydd preifat sydd awydd cychwyn cynnig mwy o Gymraeg a chylchoedd meithrin Dechau'n Deg gyda phlant 2 oed. Mae'r Adnoddau yn barod ar gael i'w rhannu â dosbarthiadau meithrin.
- Hyrwyddo rhaglenni hyfforddiant iaith cenedlaethol i weithlu gofal plant presennol (a'r dyfodol).
- Adolygu a chynllunio darpariaeth cyn ysgol ar y cyd a rhaglen Sefydlu A Symud (SAS) Mudiad Meithrin sy'n cyd-fynd ag amserlen ad-drefnu ysgolion yn unol â chanllawiau ac amserlen *Canllaw ar gategoreiddio ysgolion yn ôl eu darpariaeth o'r Gymraeg* i hybu a chefnogi ysgolion ar hyd y continwmm iaith.

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

Cyd-weithio â Mudiad Meithrin / Blynnyddoedd Cynnar Cymru (sy'n cefnogi'r lleoliadau) / NDNA / Clybiau Plant Cymru / Pacey Cymru a Phwyllgorau Rheoli perthnasol:

- i wella dealltwriaeth rhieni o addysg cyfrwng Cymraeg a'r manteision o gychwyn y daith addysg yn gynnar
- gwella dealltwriaeth a rhesymeg wrth drosglwyddo i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg Meithrin 3 oed yn yr ysgolion lleol

- Parhau i gyd weithio gyda Mudiad Meithrin, Cymraeg i Blant, Cylchoedd Ti a Fi, Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, Canolfannau Teulu a Dechrau'n Deg i gefnogi rhieni a phlant i ddechrau'r daith addysg cyfrwng Cymraeg trwy'r dull trochi.

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

- Gyda mewnfudo ac allfudo rheolaidd yn ffactor a'r rhagolygon poblogaeth yn awgrymu cwmp yn niferoedd y plant oedran ysgol dros y blynyddoedd nesaf, mae'n hanfodol ein bod ni'n cynllunio:
 - ar gyfer gwarchod ein darpariaeth Cymraeg bresennol
 - i ehangu'r capasiti cyfrwng Cymraeg
 - i symud ein ysgolion presennol ar hyd y continwmm ieithyddol.
- Mewn partneriaeth â rhanddeiliaid y Fforwm yn datblygu ffyrdd o gefnogi a chydweithio â darparwyr gofal plant:
 - i gynnal niferoedd o blant mewn dosbarthiadau meithrin cyfrwng Cymraeg
 - i gynnal ac i adeiladu ar niferoedd y cylchoedd meithrin ar draws y sir er mwyn bwydo dosbarthiadau meithrin yr ysgolion.

Data Allweddol

Nodir canran y plant 3 oed sy'n derbyn addysg feithrin cyfrwng Cymraeg Conwy. Yn 2019/20 mae'r ganran honno oddeutu 26%. Erbyn diwedd y cynllun hwn hyderir y byddwn yn cynyddu'r ganran i oddeutu 45%.

Bydd dadansoddiad a'r camau gweithrediad yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Niferoedd a % y plant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

2022 - 2023		2023 - 2024		2024 - 2025		2025 - 2026		2026 - 2027	
	26%		28%		30%		32%		34%
	36%		38%		40%		42%		45%

Deilliant 2

Mwy o blant dosbarth derbyn/ pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

Ble rydym ni nawr?

Adlewyrchir gweledigaeth *Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru, Polisi Iaith Cymraeg mewn Addysg Conwy a Chanllaw Categoriiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth o'r Gymraeg (2021)* yn y strategaeth hon. O gyflawni nodau'r strategaeth, ein targed allweddol yw cynyddu'r niferoedd/% plant 5 oed mewn addysg Gymraeg trwy symud ysgolion ar hyd y continwwm iaith. Er mwyn cyrraedd hyn bydd yn ofynnol i ysgolion ddilyn y canllawiau priodol i newid categori ieithyddol. Bydd hyn yn broses dros gyfnod y strategaeth hon a thu hwnt.

Nodir niferoedd/canran o holl ddisgyblion 5 oed yn ysgolion Conwy.

- **Categori 3 - addysg cyfrwng Cymraeg**
- **Categori 2T – trosiannol tuag at categori 2 Dwy iaith**
- **Categori 1 - cyfrwng Saesneg**

			Blynyddoedd Academaidd							
			2017 – 2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021 cyfredol	
			nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm	nifer disgyblion	% o'r cyfanswm
Ysgolion	Categori 3	Meithrin	320	30.5	312	30	281	27.5	258	25.9
		Derbyn	294	25.6	278	25.3	279	25.7	288	26.9
		Bl.1	274	22	279	23.4	296	25.5	283	25.6
	Categori 2T	Meithrin	335	31.0	332	31.8	357	34.8	303	30.4
		Derbyn	364	31.7	348	31.7	358	32.9	347	33
		Bl.1	384	32.4	364	31.7	348	31.7	358	32.9
	Categori 1	Meithrin	395	37.6	399	38.2	405	37.7	435	43.8
		Derbyn	491	42.7	472	43	449	41.3	436	40.7
		Bl.1	516	43.5	491	42.7	472	43	449	41.3

Categoriiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg

Cynhaliwyd ymarfer mapio er mwyn adnabod ysgolion neu ardaloedd sydd â photensial i newid categori ieithyddol a chanfod gwaelodlin. Dilynwyd y camau gweithredu canlynol:

- trafodaethau a choladu gwybodaeth trwy weithdrefnau strategol y sir
- eglurhad o'r newidiadau o fis Medi 2022 i gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, CSGA Conwy a Chwricwlwm i Gymru i Benaethiaid a chyrrff llywodraethu
- holiadur i bob pennaeth i'w lenwi gyda Chadeirydd y Llywodraethwyr yn gofyn iddynt nodi eu categori cyfredol ac ystyriaeth categori newydd / Prif heriau / Cefnogaeth a nodwyd sydd ei angen ar ysgolion / Cefnogaeth a/neu Adnoddau y gellir eu cynnig

Bydd dadansoddiad manylach yn nodi ysgolion / ardaloedd ac amserlen yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Fel rhan o ddatblygiadau *Cynllun Datblygu Lleol, Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Conwy a Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y*

ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ein bwriad yw cynnal Asesiad Effaith Iaith ar ardaloedd targed o fewn y sir i lywio ein prosesau gwneud penderfyniadau wrth fuddsoddi mewn ysgolion newydd. Cynhaliwyd Asesiad Effaith Iaith gan Gwmni BURUM yn ardal Abergele. Bydd y drefn yma yn cael ei ddefnyddio fel strwythur ar gyfer ardaloedd eraill maes o law. Bydd canfyddiadau a dadansoddiad manylach yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Cefnogaeth Ysgolion

- Tîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg Conwy yn cydweithio â'r ysgolion i gefnogi a hyrwyddo datblygiad y Gymraeg.
- Cefnogi 52 o ysgolion Babanod / Iau / Cynradd y Sir i symud ar hyd y continwwm.
- Cynnal cyfres o hyfforddiant pwrpasol
 - cyflwyno y Gymraeg yn y Cyfnod Sylfaen
 - methodoleg addysgu iaith
 - hyrwyddo a rhoi mewnbwn i'r Cynllun Sabothol a chefnogaeth dilynol o fewn ysgolion er mwyn uwch sgilio staff
 - parhau i ddatblygu cynlluniau i gefnogi addysg y disgyblion er mwyn sicrhau eu bod â'r sgiliau i fedru symud ar hyd y continwwm

Cynllun Trochi Cyfnod Sylfaen

- Pecyn arweiniad i ymarferwyr mewn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg:
 - i gynllunio ar gyfer adfer sgiliau ieithyddol eu dysgwyr
 - model posib o gefnogaeth sy'n ystyried sefyllfa ieithyddol yr ysgolion
 - i gefnogi ymhellach dysgwyr, rhieni a gofalmwyr ble nad yw'r Gymraeg yn cael ei siarad gartref

Canolfan Iaith Conwy

- Cynllun trochi dwys i disgyblion rhwng 7-11 oed sy'n hwyrdyffodiaid i ysgolion cyfrwng Cymraeg yr awdurdod.
- Prif bwriad y cynllun yw sicrhau fod disgyblion yn integreiddio'n llawn i fywyd yr ysgol a'r gymuned y maent yn rhan ohoni.
- Cwrs wedi'i strwythuro'n ofalus i sicrhau rhuglder ar lafar yn ogystal â meithrin sgiliau darllen ac ysgrifennu am gyfnod o dymor.
- 12 disgybl gydag athrawes a chymhorthydd llawn amser
- Lleoliad parhaol yn y sir ar safle Ysgol Dyffryn yr Enfys sydd wedi'i deilwra i anghenion trochi dwys.
- Hyrwyddo'r cyfleoedd i ddisgyblion cynradd fynychu Canolfan Iaith Conwy am dymor.
- Cynnwys cefnogaeth cyn ac ôl ofalaeth fel bo'r angen wyneb yn wyneb neu'n rhithiol.
- Cynnig sesiynau Gloywi Iaith pellach fel bo'r angen wyneb yn wyneb neu'n rhithiol.

Nodir niferoedd disgyblion hwyrdyffodiaid CA2 (7-11 oed) sydd wedi mynychu Canolfan Iaith Conwy ac sydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn ysgolion Conwy.

Cwrs Dwys Tymor	2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21	
Tymor yr Hydref	20	2 ddosbarth	12		6		12	
Tymor y Gwanwyn	12		11		6*		12*	
Tymor yr Haf	10	Gloywi iaith		Ôl-ofal yn yr ysgolion	*		12	

*Cwrs / cefnogaeth wedi digwydd yn rhithiol trwy Hwb / Google Classroom / Teams

Cefnogaeth Cyn Canolfan ac ôl-ofaelaeth

- Sesiynau yn cael eu cynnig yn ôl yr angen ac yn ôl capasiti staff.
- Sesiynau wedi'u cynnal yn rhithiol trwy Hwb / Google Classroom / Teams ers Mawrth 2020.

Cynllun Trochi Creuddyn

- Cefnogi Cynllun Trochi Creuddyn gan gydweithio â'r ysgol i farchnata a hyrwyddo'r cynllun ymhellach ymysg rhieni darpar fyfyrwr.

Niferoedd disgyblion sy'n mynychu Cwrs Trochi Hwyr Creuddyn

2017-18	2018-19	2019-20 *	2020-21*
30	35	32	27

Cynllunio darpariaeth Trochi Hwyr

1. Ysgol Dyffryn Conwy –

rhaglen trochi hwyr ar gyfer dysgwyr ym Mlwyddyn 7 ac 8 yr ysgol sydd angen

- cefnogaeth iethyddol er mwyn derbyn mynediad llawn at addysg Gymraeg
- darpariaeth ar gyfer dysgwyr heb lawer o Gymraeg ac sydd wedi mewnfudo i'r ardal
- dysgwyr sydd wedi dod i'r ysgol o ysgolion cynradd sydd ddim yn rhai Cymraeg o ran cyfrwng iaith

Mae'r ysgol yn darparu sesiynau ar gyfer ysgolion cynradd y dalgylch er mwyn paratoi dysgwyr blwyddyn 6 ar gyfer pontio yn llwyddiannus i'r ysgol uwchradd.

2. Ysgol Y Creuddyn

- cefnogi disgyblion Bl 3 mewn ysgolion iaith Gyntaf ar draws yr arfordir mewn ardaloedd ieithyddol heriol sydd wedi cael eu heffeithio gan y pandemig a'r defnydd o'r iaith gan hyfforddi staff newydd yn nulliau trochi Canolfan Iaith Conwy
- cefnogi disgyblion Bl 6 mewn ysgolion iaith Gyntaf ar draws yr arfordir mewn ardaloedd ieithyddol heriol sydd yn bwydo Ysgol y Creuddyn ym Ml 7 i sicrhau caffaeliad iaith yn sgil effaith y pandemig

Bydd dadansoddiad manylach yn nodi cynlluniau ar gyfer y grant trochi dros y 3 blynedd nesaf yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd gyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Nodir yn glir yn Cymraeg 2050 mai trochi cyfrwng Cymraeg - lle mae cyfrwng yr addysgu a'r dysgu yn cael ei gyflwyno'n gyfan gwbl neu'n bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg - yw'r model mwyaf dibynadwy ar gyfer creu siaradwyr Cymraeg gyda'r sgiliau a'r hyder i ddefnyddio'r iaith yn gyfforddus yn eu bywydau bob dydd.

Categoriadau ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg

- Ymgynghori a chydweithio gyda phenaethiaid, cyrff llywodraethol a rhanddeiliaid allweddol holl ysgolion Conwy yn unol ag amserlen ad-drefnu ysgolion.
- Hybu a chefnogi ysgolion ar hyd y continwmm iaith.
- Ymgynghori ar greu darpariaeth meithrin a chyfnod sylfaen cyfrwng Cymraeg i gyd-fynd â'r amserlen gytunedig gan blethu gyda gwaith ehangu darpariaethau cyn ysgol cyfrwng Cymraeg yn Neilliant 1.
- Cynnal proses ymgynghori gyda'r ysgolion sydd wedi adnabod yn ysgolion trosiannol neu sy'n awyddus i symud i'r cyfnod trosiannol.

- Bydd amserlen cytunedig rhwng y rhanddeiliaid allweddol yn sicrhau monitro cyson ar waith dros gyfnod y datblygiadau a thu hwnt.
- Bydd meini prawf pendant i adnabod ysgolion megis sgiliau ieithyddol y gweithlu, natur ieithyddol yr addysgu ar hyn o bryd a'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg ymysg rhieni a disgyblion.
- Ystyried unrhyw gyllidebau / grantiau gan LIC i sicrhau cefnogaeth i'r weledigaeth
- Ystyried targed LIC i gynyddu nifer y plant Blwyddyn 1 a addysgir drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Sicrhau bod disgyblion yn parhau i ddilyn llwybr cyfrwng Cymraeg wrth drosglwyddo o'r cynradd i'r uwchradd
- Bydd Conwy'n cydweithio'n agos gyda Chyngor Sir Ddinbych a Sir Gwynedd, er mwyn sicrhau bod disgyblion yn parhau i ddilyn llwybr cyfrwng Cymraeg pan yn mynychu ysgolion trawsffiniol megis Ysgol Glan Clwyd, Ysgol Bryn Hyfryd, Ysgol Tryfan ac Ysgol Godre'r Berwyn.

Cynlluniau Sirol

- Byddwn yn targedu o leiaf 5 ysgol o fewn dwy ardal i gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn unol ag amserlen symud categori ieithyddol ysgolion. Bydd hyn yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Er mwyn cefnogi ysgolion ar hyd y daith yma byddwn yn trafod gwahanol opsiynau cyllidol i adeiladu ar y capasiti yn fewnol o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun.

Addysg Drochi

- Arwain, hybu a chefnogi Trochi cynnar yn yr ysgolion trwy Gynllun Trochi Cynradd Conwy.
- Monitro capasiti darpariaeth Canolfan Iaith Conwy.
- Ystyried ehangu'r ddarpariaeth Trochi ieithyddol dwys yng ngorllewin y sir yn ddibynol ar faterion megis cyllid, staffio a lleoliad e.e. canolfan loeren
- Trochi Hwyrddyfodiaid i addysg cyfrwng Cymraeg Uwchradd - ehangu capasiti Tîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg Conwy trwy benodi athro/athrawes parhaol:
 - i adeiladu ar y ddarpariaeth bresennol i gefnogi cynlluniau Trochi ieithyddol dwys hwyrddyfodiaid cynradd / uwchradd.
 - i gefnogi hwyrddyfodiad i addysg Uwchradd
 Drwy barhad fuddsoddiad ariannol sylweddol a chefnogaeth bendant Cyngor Sir Conwy, bydd y ddarpariaeth drochi yn parhau.
- Cydweithio efo Canolfannau Iaith Gwynedd, Môn a Sir Ddinbych

Marchnata a Chyfathrebu

- Marchnata Canolfan Iaith Conwy a darpariaeth drochi'r sir.
- Ymgyrchu darpariaeth drochi, i bawb beth bynnag fo'u cefndir ieithyddol, trwy lwyfannau digidol a chymdeithasol y sir.

Hyfforddi a Recriwtio

- Buddsoddi mewn cyfleoedd hyfforddi i ddarparu datblygiad proffesiynol parhaus ar draws yr holl sectorau.
- Cynllunio rhaglen gefnogol o ddysgu proffesiynol i uwchsgilio y gweithlu am
- ddulliau trochi iaith effeithiol ar draws yr holl sectorau
- cefnogi datblygiad iaith y gweithlu yn seiliedig ar ganlyniadau SWAC blynyddol

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

cyd-weithio â rhanddeiliad allweddol megis LIC / Prifysgol Bangor / Coleg Cymraeg Cenedlaethol / Y Ganolfan Dysgu Cymraeg / GwE / ESTYN / Mudiad Meithrin:

- i wella dealltwriaeth rhieni o addysg cyfrwng Cymraeg a'r manteision i ddisgyblion a daith addysg ar draws yr holl sectorau
- i wella dealltwriaeth a rhesymeg i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

- Gyda mewnfudo ac allfudo rheolaidd yn ffactor a'r rhagolygon poblogaeth yn awgrymu cwmp yn niferoedd y plant oedran ysgol dros y blynyddoedd nesaf, mae'n hanfodol ein bod ni'n cynllunio:
 - ar gyfer gwarchod ein darpariaeth Cymraeg presennol
 - i ehangu'r capasiti cyfrwng Cymraeg
 - i symud ein hysgolion presennol ar hyd y continwwm ieithyddol.
- Mewn partneriaeth â rhanddeiliad y Fforwm yn datblygu ffyrdd o gefnogi a chydweithio â ysgolion:
 - i gynyddu'r niferoedd o blant mewn dosbarthiadau cyfrwng Cymraeg ar draws yr holl sectorau

Data Allweddol

Nodir canran y plant 5 oed fydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn ysgolion cyfrwng Cymraeg Conwy.

Yn 2020/21 mae'r ganran honno oddeutu 24%. Erbyn diwedd y cynllun hwn hyderir y byddwn yn cynyddu'r ganran i oddeutu 40%.

Niferoedd a % y plant 5 oed sy'n derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

2022 - 2023		2023 - 2024		2024 - 2025		2025 - 2026		2026 - 2027	
283	24%		26%		28%		30%	360	32%
2027 - 2028		2028 - 2029		2029 - 2030		2030 - 2031		2031 - 2032	
360	32%		34%	390	36%		38%	435	40%

Deilliant 3

Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall

Ble rydym ni nawr?

Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog cyfredol Sir Conwy fel a ganlyn. Mae yna 52 o ysgolion cynradd. Yn unol â'r *Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (2021)* maent wedi eu categoreiddio yn ôl eu darpariaeth ieithyddol.

Categori 3 cyfrwng Cymraeg

20 ysgol gynradd ac un ysgol gynradd efo ffrwd Gymraeg.

Categori 2T (trosiannol tuag at ysgol dwy iaith)

1 ysgol fabanod yn unig, 1 ysgol lau yn unig, 10 ysgol gynradd ac un ysgol gynradd efo ffrwd Saesneg.

Categori 1 cyfrwng Saesneg

4 ysgol fabanod yn unig, 4 ysgol lau yn unig, 11 ysgol gynradd

Mae yna 7 o ysgolion uwchradd. Maent wedi eu categoreiddio yn ieithyddol fel sefydliad cyfan yn unol â'r *Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (2021)*.

Categori 3P 1 ysgol uwchradd

Categori 3 1 ysgol uwchradd

Categori 1 5 ysgol uwchradd

Er mwyn cynyddu dilyniant i 31% erbyn 2031 cynhaliwyd ymarfer mapio i adnabod ysgolion cynradd a/neu ardaloedd sydd â photensial i newid categori ieithyddol a chanfod gwaelodlin. Rydym mewn trafodaethau pellach â rhanddeiliaid allweddol parthed creu canllaw sy'n amlinellu camau newid categori ieithyddol.

Byddwn yn cwblhau ymarfer mapio dilyniant ieithyddol o'r cynradd i'r uwchradd o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun yn sgil y newidiadau symud ar hyd y continwmm ieithyddol. Gellid defnyddio'r canfyddiadau fel llinell sylfaen i bennu targedau dros gyfnod y cynllun.

Bydd dadansoddiad manylach yn nodi yr ysgolion / ardaloedd ac amserlen yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

25.6% o ddisgyblion Blwyddyn 1 Conwy sydd yn dilyn llwybr addysg cyfrwng Cymraeg yn 2020/21.

Data CA1

Nifer/% sy'n cael eu hasesu drwy gyfrwng y Gymraeg ers 2017/18 fel cyfanswm a chanran o holl ddisgyblion CA1:

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21 **	
287	24.2%	294	25.3%	296	25.8%	275	24.9%

Nifer/% Datblygu'r Gymraeg yn yr ysgolion cyfrwng Saesneg ers 2017/18 fel cyfanswm a chanran o holl ddisgyblion CA1:

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21	
899	75.8%	867	74.7%	850	74.2%	828	75.1%

Data CA2

Nifer/% sy'n cael eu hasesu drwy gyfrwng y Gymraeg ers 2017/18 fel cyfanswm a chanran o holl ddisgyblion CA2:

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21	
263	23.8%	291	25.5%	243	21.8%	277	23.1%

answyddogol oherwydd Covid-19

Nifer/% sy'n cael eu hasesu Cymraeg fel ail iaith ers 2017/18 fel cyfanswm a chanran o holl ddisyblion CA2:

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21 **	
841	76.2%	848	74.5%	871	78.2%	920	76.9%

Data CA3

Mae'r nifer a chyfanswm y disgyblion sy'n cael eu hasesu yn y Gymraeg fel pwnc iaith 1af ym mlwyddyn 9 fel a ganlyn ers 2017/18:

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21	
203	18.8%	210	19.1%	194	17.5%	194	18.0%

answyddogol oherwydd Covid-19

Blwyddyn 9: Asesiad Ail iaith

2017-18		2018-19		2019-20 *		2020-21	
875	81.2%	888	80.9%	916	82.5%	885	82%

answyddogol oherwydd Covid

Ysgol Y Creuddyn

Mae 7 o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg yn bwydo Ysgol Y Creuddyn. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae gweinyddiad a rhediad dydd i dydd yr ysgol gan gynnwys cyfarfodydd staff a llywodraethwyr yn cael eu cynnal drwy'r Gymraeg.

Mae Cynllun Trochi dwys i ddysgwyr sydd wedi dilyn llwybr Cymraeg fel ail iaith ac sy'n dymuno trosglwyddo i addysg uwchradd cyfrwng Cymraeg. Rhennir y Cynllun yn ddau gyfnod: y Cyfnod Dwys a'r Cyfnod Trochi.

Y Cyfnod Dwys – Cynhelir y rhan yma o'r cynllun yn ystod tymor gwanwyn/haf Blwyddyn 6.

Y Cyfnod Trochi – Bydd y dysgwyr yn derbyn addysg drochi ym mlynnyddoedd 7 ac 8 cyn trosglwyddo'n gyfan gwbl i'r prif lif ym mlwyddyn 9.

Ysgol Dyffryn Conwy

Mae 13 o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg ac un ysgol categori 2T (Ysgol Glan Conwy) yn bwydo Ysgol Dyffryn Conwy (yn ogystal a rhai dysgwyr yn dod o un ysgol gynradd arall ar ffin y dalgylch sydd yn ysgol gynradd Gymraeg). O ganlyniad mae pob dysgwr sydd yn trosglwyddo i'r ysgol heblaw am rhai o Ysgol Glan Conwy yn derbyn addysg gynradd drwy gyfrwng y Gymraeg heblaw bod achosion prin o ddysgwyr sydd yn mewnfudo i'r ardal neu yn ymuno'n hwyr ac yn derbyn addysg drochi yng Nghanolfan Iaith Conwy.

Mae gweinyddiad a rhediad dydd i dydd yr ysgol gan gynnwys cyfarfodydd staff a llywodraethwyr yn cael eu cynnal drwy'r Gymraeg.

Ers Medi 2021, mae yna gynllun trochi yn ei le er mwyn cefnogi dysgwyr sydd angen cefnogaeth gyda'r Gymraeg ym mlwyddyn 6 ac sydd yn dymuno trosglwyddo i Ysgol Dyffryn Conwy.

Yn Nghyfnod Allweddol 3, mae'r oddeutu 90% o'r dysgwyr yn derbyn addysg cyfrwng Gymraeg gyda oddeutu 10% yn derbyn addysg yn ddwyieithog. Yn y dosbarth yma, fe fydd dysgwyr sydd

angen cymorth ychwanegol neu yn hwyr ddyfodiaid. Mae'r niferoedd yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn.

Cyfnod Allweddol 3

Blwyddyn	Niferoedd	Derbyn addysg drwy'r Gymraeg	Derbyn addysg yn ddwyieithog
Blwyddyn 7 – 2021 - 2022	107	97 (91%)	10 (9%)
Blwyddyn 8 – 2021 - 2022	93	84 (90%)	9 (10%)
Blwyddyn 9 – 2021 - 2022	108	96 (89%)	12 (11%)

Dyma'r darlun ar hyn o bryd o ran niferoedd sydd yn gwneud cymhwyster Cymraeg iaith gyntaf ac ail iaith yn Cyfnod Allweddol 4.

Blwyddyn 10 + 11 Cymraeg Iaith Gyntaf a Cymraeg Ail iaith

Blwyddyn	Niferoedd	Cymraeg Iaith Gyntaf	Cymraeg Ail iaith
Blwyddyn 10 – 2021 - 2022	101	89 (88%)	12 (12%)
Blwyddyn 11 – 2021 - 2022	81	73 (90%)	8 (10%)

Dyma'r darlun ar hyn o bryd tua 10% o'r flwyddyn ar gyfartaledd sydd yn astudio Cymraeg Ail iaith gyda 90% yn astudio Cymraeg iaith Gyntaf.

Pan fydd hwyrdyfodiaid yn cyrraedd ym mlynnyddoedd 7/8, bydd yr ysgol yn cefnogi'r disgyblion i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg er mwyn sicrhau eu bod yn ymdoddi i'r gymdeithas Gymreig yn ogystal â gwarchod cyfrwng y dosbarth. Ers Medi 2021, yr ydym yn cynnig sesiynau trochi iaith ar gyfer y dysgwyr yma yn wythnosol.

Ysgol Aberconwy

Mae 6 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg gyda defnydd sylweddol o'r Gymraeg ac un ffrwd o ysgol ddwy ffrwd yn bwydo Ysgol Aberconwy. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Saesneg ac yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith hyd at Blwyddyn 11. Ceir opsiwn i astudio Cymraeg fel iaith gyntaf. Nod yr ysgol yw cynorthwyo myfyrwyr i barhau â'u datblygiad dwyieithog. Maent yn cynnig Cwrs Safon Uwch Cymraeg Ail iaith.

Ysgol Eirias

Mae 5 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg yn bwydo Ysgol Eirias. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Saesneg ac yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith hyd at Blwyddyn 11 gyda'r opsiwn ar gyfer myfyrwyr mwy galluog a'r rheini o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg i astudio cwrs carlam. Bydd myfyrwyr sydd wedi dilyn y cwrs carlam yn CA3 yn sefyll eu TGAU Cymraeg Ail iaith ym Mlwyddyn 10 ac yn astudio Cymraeg Ail iaith Lefel AS ym Mlwyddyn 11. Maent yn cynnig Cwrs Safon Uwch Cymraeg Ail iaith.

Ysgol John Bright

Mae 6 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg gyda defnydd sylweddol o'r Gymraeg ac un ysgol gynradd cyfrwng Saesneg yn bwydo Ysgol John Bright. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Saesneg ac yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith hyd at Blwyddyn 11. Maent yn cynnig Cwrs Safon Uwch Cymraeg Ail iaith.

Ysgol Bryn Elan

Mae 5 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg yn bwydo Ysgol Bryn Elan. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Saesneg ac yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith hyd at Blwyddyn 11. Maent yn cynnig Cwrs Safon Uwch Cymraeg Ail iaith.

Ysgol Emrys ap Iwan

Mae 3 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg yn bwydo Ysgol Emrys ap Iwan. Mae pob dysgwr sy'n trosglwyddo i'r ysgol yn derbyn addysg cyfrwng Saesneg ac yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith hyd at Blwyddyn 11. Maent yn cynnig Cwrs Safon Uwch Cymraeg Ail iaith.

Categori ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru

- Awdurdod yn mapio'r ddarpariaeth addysg bresennol gan ddefnyddio data CYBLD / canlyniadau holiadur sirol fel gwaelodlin.
- Trafodaethau cychwynnol gyda'r Penaethiaid / Cadeiryddion Llywodraethwyr / Deilydd Portffolio Addysg / Cynghorwyr / Uwch swyddogion sir / Bwrdd Rhaglen Cyfalaf

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd gyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau sirol

- Arwain, cefnogi, hyfforddi o dan arweiniad Tîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg.
- *Categori ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru.* Byddwn yn cwblhau ymarfer mapio o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun i fonitro y nifer o ddisgyblion sy'n trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg mewn siroedd cyfagos a'r rhai sy'n newid cyfrwng iaith yn yr ysgol uwchradd. Defnyddir y canfyddiadau fel llinell sylfaen i bennu targedau ar gyfer ymyriadau yn y dyfodol.
- Erbyn Gorffennaf 2022 awdurdod yn cytuno â rhanddeiliaid ar ddarpariaeth Cymraeg pob ysgol o ran y weledigaeth yn y CSGA.
- Awdurdod yn cyd-weithio gyda'r ysgolion i weithredu ac ymgyrraedd â'r targedau addysgol/ieithyddol disgwylidig dros gyfnod y cynllun a thu hwnt.
- Cynnal ac adeiladu ar nifer y disgyblion sy'n trosglwyddo o'r ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg presennol i addysg cyfrwng Cymraeg uwchradd
- Cefnogi'r ysgolion ar draws yr holl sectorau er mwyn cynyddu'r niferoedd o blant mewn addysg cyfrwng Cymraeg
- Sicrhau bod unrhyw ddatblygiadau yn sgil y Categori Ysgolion yn cael ei gynnwys o fewn *Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy*
- Parhau ac adeiladu ar weithdrefnau trochi cynnar yn y cyfnod 3-8 oed yn yr ysgolion cyfrwng Cymraeg.
- Sefydlu gweithdrefnau trochi cynnar cadarn yn yr cyfnod 3-8 oed yn yr ysgolion trosiannol.
- Adeiladu ar y weithdrefn gadarn a osodwyd yn flaenorol fel bod disgyblion 7-12 oed yn medru parhau i ddatblygu eu medrau ieithyddol wrth drosglwyddo i addysg uwchradd.
- Ymgynghori gyda'r rhanddeiliaid perthnasol i gynllunio datblygiad a dilyniant ieithyddol yr ysgolion trosiannol o 11-16 oed.
- Blaengynllunio ar gyfer cynyddu nifer y disgyblion sy'n astudio ar gyfer cymwysterau ac sy'n cael eu hasesu drwy gyfrwng y Gymraeg ar draws yr ysgolion uwchradd.
- Cefnogaeth trwy hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith i staff a disgyblion ysgolion uwchradd
- Parhau i gynnal ac ehangu'r Siarter Iaith / Cymraeg Campus ar draws yr holl sectorau. (Gweler Deilliant 5).

Ysgol Dyffryn Conwy

O fis Medi 2022 y nod ydi y bydd 5 dosbarth ym Mlwyddyn 7 (120 wedi gwneud cais ar gyfer dod yma i Ysgol Dyffryn Conwy) ac mi fydd pob dosbarth yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg. Y nod ydi parhau gyda hyn fel bod pob dysgwr yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg ac yn eistedd arholiad Cymraeg iaith Gyntaf ym mlwyddyn 11.

Ein sefyllfa bresennol a thargedau sy'n ymwneud â chanran y disgyblion sy'n cofrestru i wneud TGAU Cymraeg (laith Gyntaf) a gofrestrwyd ar gyfer o leiaf pum cymhwyster pellach ar lefel 1 neu lefel 2 drwy gyfrwng y Gymraeg

2021 / 2022	2022 / 2023	2023/2024	2024 / 2025
Blwyddyn 11 cyfredol	Blwyddyn 10 cyfredol	Blwyddyn 9 cyfredol	Blwyddyn 8 cyfredol
73 (90%) dysgwr - yn dilyn Cymraeg laith Gyntaf ac o leiaf 2 gymhwyster arall yn y Gymraeg.	Dim disgyblion wedi eu cofrestru i wneud TGAU hyd yn hyn. Targed 89 dysgwr (88%) yn dilyn Cymraeg laith Gyntaf + 2 TGAU+ yn y Gymraeg.	Dim disgyblion wedi eu cofrestru i wneud TGAU hyd yn hyn. Targed 96 (89%) yn dilyn Cymraeg laith Gyntaf. Anelwn iddynt i gyd cael y cyfle i gofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg.	Dim disgyblion wedi eu cofrestru i wneud TGAU hyd yn hyn. Targed 84 (90%) yn dilyn Cymraeg laith Gyntaf. Anelwn iddynt i gyd cael y cyfle i gofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg.

Amcanion a thargedau:

- Cynyddu'r ganran (89%) - 82 o ddysgwyr Bl 11 sy'n cael y cyfle i gofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2023/2024.
- 100% o ddysgwyr Bl 11 – 121 o ddysgywr yn cael y cyfle i gofrestru ar gyfer pob cymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2026/2027.

Marchnata a Chyfathrebu

- Arfogi'r gweithlu gydag ymatebion ar sut i ddarbwylllo rhieni ynglŷn â buddiannau addysg cyfrwng Cymraeg.
- Hyrwyddo manteision y Gymraeg ac amlieithrwydd i bawb beth bynnag fo'u cefndir ieithyddol ar lwyfannau digidol a chymdeithasol yr ysgolion a'r sir.
- Cydweithio gyda phartneriaid yn y colegau addysg bellach i hyrwyddo manteision y Gymraeg yn y gweithle a'r angen am athrawon a chymorthyddion Cymraeg eu hiaith yn y dyfodol.
- Hyrwyddo gweithgareddau iaith Gymraeg ledled y sir yn unol â digwyddiadau / rhaglenni cenedlaethol (Eisteddfod / Urdd / Cymraeg i Blant)
- Ymgyrchu ac annog mwy o unigolion sy'n siarad Cymraeg i ymuno â'r proffesiwn.

Hyfforddi a Recriwtio

- Hyfforddi staff addysgu gydag addysgeg gyfredol megis Trochi Llafar, Cwricwlwm i Gymru, Llythrennedd a Chymraeg
- cynnig arweiniad i ysgolion ar sut i symud y disgyblion ar hyd y continwmm ieithyddol
- rhannu adnoddau ac arfer dda trwy rwydweithiau Hwb a chynadleddau sirol a chenedlaethol
- Dadansoddi canlyniadau Cyfrifiad Blynyddol y Gweithlu Addysg (SWAC) i adnabod anghenion hyfforddiant y gweithlu
- Ehangu capasiti Tîm Ymgynghorol y Gymraeg i gyflawni'r targedau o fewn y CSGA.

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

- Rhanddeiliad allweddol, megis LIC / Prifysgol Bangor / Coleg Llandrillo Menai / Coleg Cymraeg Cenedlaethol / Y Ganolfan Dysgu Cymraeg / GwE / ESTYN / CYDAG / RhAG, i gydweithio i gefnogi gweledigaeth a dyhead yr awdurdod.

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

Categori ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (Llywodraeth Cymru)

- Ysgolion trosiannol wedi newid categori ieithyddol yr ysgol o fewn amserlen y cynllun
- Parhau i ymgynghori gyda rhanddeiliaid ysgolion yr holl sectorau wrth iddynt symud ar hyd y continwwm ieithyddol erbyn 2032.

Data Allweddol

Ym Medi 2020 trosglwyddodd 246 (21.8%) o ddisgyblion Blwyddyn 6 ar draws ysgolion cynradd Conwy i addysg cyfrwng Gymraeg uwchradd. Trosglwyddodd 881 (78.2%) o'r fintai i addysg cyfrwng Saesneg uwchradd.

Mae canrannau disgyblion Blwyddyn 7 i Flwyddyn 8 sydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg a disgyblion sydd wedi'u hasesu yn yr un pwnc ar ddiwedd CA3 yn is ar hyn o bryd.

Byddwn yn cwblhau ymarfer mapio o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun i fonitro y nifer o ddisgyblion sy'n trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg mewn siroedd cyfagos a'r rhai sy'n newid cyfrwng iaith yn yr ysgol uwchradd. Defnyddir y canfyddiadau fel llinell sylfaen i bennu targedau ar gyfer ymyriadau yn y dyfodol.

Byddwn yn nodi targedau ac amserlen yn y cynllun gweithredu tymor canolig a bydd yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Nifer a chanran y disgyblion Blwyddyn 1 – 6 sydd yn mynychu addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg yn Chwefror 2022 (CYBLD 2022)

	Bl.1		Bl.2		Bl.3		Bl.4		Bl.5		Bl.6	
Cyfrwng Cymraeg	271	25.0%	276	25.0%	265	24.0%	279	24.0%	276	23.0%	268	23.0%
Cyfrwng Saesneg	805	75.0%	818	75.0%	834	76.0%	878	76.0%	920	77.0%	915	77.0%

Nifer a chanran y disgyblion Blwyddyn 7 – 13 sydd yn mynychu addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg yn Chwefror 2022 (CYBLD 2022)

	Bl.7		Bl.8		Bl.9		Bl.10		Bl.11		Bl.12		Bl.13	
Cyfrwng Cymraeg	242	20.5%	208	19.0%	241	21.8%	189	17.6%	193	18.0%	116	19.7%	107	20.0%
Cyfrwng Saesneg	937	79.5%	884	81.0%	862	78.2%	884	82.4%	880	82.0%	474	80.3%	429	80.0%

Niferoedd a % y dysgwyr sy'n parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall

2022 - 2023		2023 - 2024		2024 - 2025		2025 - 2026		2026 - 2027	
	21%		21.5%		22%		23%		24%
2027 - 2028		2028 - 2029		2029 - 2030		2030 - 2031		2031 - 2032	
	25%		26%		27.5%		29.5%		31%

Niferoedd yn ddibynol ar nifer yn mynychu Cynllun Trochi Creuddyn. Amrywio yn flynyddol.

Deilliant 4

Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg

Ble rydym ni nawr?

Mae Ysgol Y Creuddyn yn ysgol uwchardd cyfrwng Cymraeg penodedig categori 3P. Mae Ysgol Dyffryn Conwy yn ysgol cyfrwng Cymraeg categori 3. Mae Ysgolion Aberconwy, Bryn Eliau, Eirias, Emrys ap Iwan ac John Bright yn ysgolion cyfrwng Saesneg categori 1.

Catégorieiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru

- Awdurdod yn mapio'r ddarpariaeth addysg bresennol gan ddefnyddio data CYBLD / canlyniadau holiadur sirol fel gwaelodlin.
- Trafodaethau cychwynnol gyda'r Penaethiaid / Cadeiryddion Llywodraethwyr / Deilydd Portffolio Addysg / Cynghorwyr / Uwch swyddogion sir / Bwrdd Rhaglen Cyfalaf

Canran disgyblion a drosglwyddodd o addysg cyfrwng Cymraeg mewn ysgolion cynradd i addysg gyfrwng Cymraeg yn yr ysgol uwchradd:

2018	2019	2020
84.1	82.5	86.3

Nifer a chanran y disgyblion sy'n astudio manyleb Cymraeg iaith gyntaf

	2017-18		2018-19		2019-20*		2020-21	
CA3	203	18.8%	210	19.1%	194	17.5%	194	18.0%
CA4	205	20.7%	194	19.5%	189	18.7%	208	19.6%

*CA3 - Oherwydd cyfyngiadau Covid-19 mae'r data ar gyfer CA3 YN ANGHYFLAWN

Nifer a chanran y disgyblion sy'n astudio manyleb Cymraeg ail iaith

	2017-18		2018-19		2019-20*		2020-21	
CA3	875	81.2%	888	80.9%	916	82.5%	885	82%
CA4	787	79.3%	802	80.5%	823	81.3%	854	80.4%

*CA3 - Oherwydd cyfyngiadau Covid-19 mae'r data ar gyfer CA3 YN ANGHYFLAWN

Ysgol Y Creuddyn

Ein sefyllfa bresennol niferoedd disgyblion TGAU Cymraeg (laith Gyntaf) ac yn astudio pob pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg.

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020-21
105 yn y flwyddyn-pob un yn dilyn iaith gyntaf ac yn astudio pob pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg	81 yn y flwyddyn-pob un yn dilyn iaith gyntaf ac yn astudio pob pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg	83 yn y flwyddyn-pob un yn dilyn iaith gyntaf ac yn astudio pob pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg	90 yn y flwyddyn-pob un yn dilyn iaith gyntaf ac yn astudio pob pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg

Cyrsiau Uwch Gyfrannol/Safon Uwch sydd yn cael eu cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg

Addysg Gorfforol	Cemeg *	Dylunio Cynnyrch	Mathemateg
Astudiaethau Busnes	Cerdd	Ffiseg *	Mathemateg Bellach
Astudiaethau Crefyddol	Cymraeg iaith Gyntaf	Ffrangeg **	Sbaeneg **
Bioleg *	Daearyddiaeth	Hanes	Technoleg Ddigidol
Celf	Drama	Iechyd a Gofal	

Llenyddiaeth Saesneg yw'r unig bwnc ychwanegol sydd yn cael ei gynnig yn amlwg yn gyfangwbl drwy'r Saesneg.

* Mae'r gwyddorau yn cael eu cynnig gyda'r dewis o'u hastudio'n Gymraeg neu'n Saesneg.

** Nid y Gymraeg yw'r iaith gyntaf yn y pynciau ieithyddol hyn, ond mae'r pynciau'n cael eu haddysgu'n aml-ieithog

Nifer a chanran y disgyblion sy'n astudio manyleb Cymraeg iaith gyntaf CA5

	2017-18		2018-19		2019-20*		2020-21*		2021-22	
Creuddyn	10	9.5%	9	4.5%	6	5.7%	8	7.2%	11	10%

Ysgol Dyffryn Conwy

Nifer / % disgyblion sy'n cofrestru i wneud TGAU Cymraeg (laith Gyntaf) ac a gofrestrwyd ar gyfer o leiaf dau gymhwyster pellach drwy gyfrwng y Gymraeg.

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020-21
Dyffryn Conwy Mae 90 /100 (90%) yn dilyn Cymraeg iaith Gyntaf. 83 yn Gymraeg iaith Gyntaf + 2 TGAU+ yn y Gymraeg. (7 wedi pontio mamiaith yn CA3-4 ond heb newid cyfrwng.	Dyffryn Conwy Mae 76/86 (88.3%) yn dilyn Cymraeg iaith Gyntaf ac wedi cofrestru ar gyfer o leiaf dau gymhwyster pellach drwy gyfrwng y Gymraeg.	Dyffryn Conwy Mae 91 /104 (87.5%) yn dilyn Cymraeg iaith Gyntaf. ac wedi cofrestru ar gyfer o leiaf dau gymhwyster pellach drwy gyfrwng y Gymraeg.	Dyffryn Conwy Mae 99/120 (82.5%) yn dilyn Cymraeg iaith Gyntaf ac wedi cofrestru ar gyfer o leiaf dau gymhwyster pellach

Niferoedd disgyblion sy'n cofrestru i wneud TGAU Cymraeg (Iaith Gyntaf) ac a gofrestrwyd ar gyfer o leiaf pum cymhwyster pellach ar lefel 1 neu lefel 2 drwy gyfrwng y Gymraeg

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020-21
Mae 90/100 (90%) yn dilyn Cymraeg Iaith Gyntaf, 83 yn dilyn Cymraeg Iaith Gyntaf + 5 TGAU+ yn y Gymraeg. (7 wedi pontio mamiaith yn CA3-4 ond ddim wedi newid cyfrwng).	Mae 76/86 (88.3%) yn dilyn Cymraeg Iaith Gyntaf wedi cofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg.	91/104 (87.5%) yn dilyn Cymraeg Iaith Gyntaf wedi cofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg.	99/120 (82.5%) yn dilyn Cymraeg Iaith Gyntaf. Wedi cofrestru ar gyfer o leiaf 5 gymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg.

Cyrsiau Uwch Gyfrannol/Safon Uwch sydd yn cael eu cynnig trwy gyfrwng y Gymraeg

Bioleg	Chwaraeon BTEC	Ffrangeg
Celf a Dylunio	Daearyddiaeth	Hanes
Cemeg	Drama	Mathemateg
Cerddoriaeth	Dylunio a Thechnoleg	Tystysgrif Her Sgiliau
Cymraeg	Ffiseg	

Nifer a chanran y disgyblion sy'n astudio manyleb Cymraeg iaith gyntaf CA5

	2017-18		2018-19		2019-20*		2020-21*	
Dyffryn Conwy	23	15.9%	26	13.9%	13	11.7%	8	7.2%

Ysgolion Uwchradd cyfrwng Saesneg

Nifer a chanran y disgyblion sy'n astudio manyleb Cymraeg ail iaith CA5

	2017-18		2018-19		2019-20*		2020-21*	
Ail iaith	50	60.2%	36	50.7%				

***CA5 - Oherwydd cyfyngiadau Covid-19 nid oedd arholiadau swyddogol yn y cyfnod yma.**

Bydd dadansoddiad manylach yn nodi sefyllfa ysgolion unigol yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Cydweithio ag ysgolion a Sefydliadau Addysg Bellach

Rydym yn cydweithio ag ysgolion a Sefydliadau Addysg Bellach i gyd-drefnu darpariaeth Gymraeg fel pwnc i bersonau sydd ym mlwyddyn 10 ac uwch yn eich ysgolion uwchradd trwy amrywiaeth o gyrsiau galwedigaethol.

Byddwn yn rhoi cymorth i barhau a'r addysg cyfrwng Cymraeg a ddarperir ar gyfer personau ym mlwyddyn 10 ac uwch drwy gydweithio ag ysgolion eraill a Sefydliadau Addysg Bellach.

Cyrsiau Cydweithredol

- Cyflwynir cyrsiau galwedigaethol mewn Amaethyddiaeth a Gofal Anifeiliaid Bach yng Ngholeg Glynllifon a Gwallt a Harddwch ac Adeiladu yng Ngholeg Llandrillo yn ddwyieithog yn CA4 ar gyfer Ysgol y Creuddyn ac Ysgol Dyffryn Conwy.

LINC Conwy

Rhaglen astudiaeth pynciau a chysiau galwediagaethol rhwng ysgolion Uwchradd yng Nghonwy a Choleg Llandrillo i gynnig cymaint o ddewis ag sy'n bosibl i ddysgwyr ôl-16. Gall ddysgwyr ddilyn cwrs astudio yn y coleg neu mewn ysgol arall.

- Cydweithio rhwng Coleg Llandrillo / Creuddyn trwy gyrsiau galwedigaethol - amaethyddiaeth, gofal anifeiliaid bach / trin gwallt a harddwch ac adeiladu yn cael eu darparu'n ddwyieithog yn CA4.
- Cwrs LINC Conwy (Seicoleg Safon Uwch) yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd fel dysgu o bell trwy gyfrwng Cymraeg gan Goleg Llandrillo. Rhennir y cwrs hwn ag Ysgol Glan Clwyd.
- Cytundeb lleol rhwng Ysgol Dyffryn Conwy ac Ysgol Y Creuddyn i gyflwyno Iaith a Cherdoriaeth drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Cynllun E-sgol sydd yn bartneriaeth dysgu o bell ar draws rwydwaith o ysgolion Cymraeg yng Ngogledd Cymru- mae cyrsiau TGCh, Sbaeneg, Addysg Grefyddol a Maths Pellach (gorffen ar ddiwedd y flwyddyn ysgol yma) yn cael ei ddarparu drwy'r rhaglen yma.
- Ysgol Dyffryn Conwy yn cyflwyno Ffrangeg fel rhan o E-sgol ac mae ysgolion eraill yng Nghonwy yn cyrchu at hyn. Trwy E-sgol, mae'r ysgol yn cynnig Cam gyda Gam gydag Ysgol Glan Clwyd.
- Ysgol y Creuddyn cynnig Safon Uwch Addysg Grefyddol, Safon Uwch Sbaeneg a TG trwy E-sgol.
- Ysgol Y Creuddyn yn gweithio gyda Choleg Llandrillo ar gyrsiau LINC Conwy trwy'r Bartneriaeth 14-19. Un cwrs sy'n cael ei gynnig ar hyn o bryd trwy gyfrwng Cymraeg. Coleg Llandrillo yn cynllunio sut y gellir ehangu'r ddarpariaeth ymhellach.

Coleg Llandrillo Menai

- Mae hawl gan y myfyrwyr gael tiwtor personol Cymraeg ac i gyflwyno eu gwaith drwy'r Gymraeg ymhob pwnc os dyma yw eu dymuniad.
- Anogir myfyrwyr sydd wedi llwyddo i gael 'C' yn eu TGAU, i ddilyn o leiaf rhan o'u cwrs yn y Gymraeg.
- 'Seren Iaith' eisoes ar waith yn y coleg. Datblygir ymwybyddiaeth y myfyrwyr o bwysigrwydd y Gymraeg ym mywyd bob dydd a bywyd gwaith. Targedir anghenion yn sgil y data gwreiddiol gan ail ymweld â'r broses ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn gweld datblygiad/ pennu targedau.
- Cynhelir wythnos datblygu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn flynyddol
- Mae Canolfan Sgiliaith wedi ei leoli o fewn Grŵp Llandrillo Menai ac yn cynnig hyfforddiant a mentora ar addysgu ac asesu'n ddwyieithog. Gwneir defnydd helaeth o'r gefnogaeth yma.
- Swyddog Datblygu Dwyieithrwydd yn gweithio ar draws y Grŵp i gefnogi staff a dysgwyr
- Bwrsari Iaith Gymraeg (AU) - £300 i bob myfyriwr sy'n astudio cyrsiau penodol yr addysgir rhannau sylweddol ohonynt drwy gyfrwng y Gymraeg

Grŵp Llandrillo Menai oedd y coleg addysg bellach gyntaf yng Nghymru i benodi Swyddogion Cangen y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Mae'r swyddogion yn gyfrifol am:

- gefnogi ac annog dysgwyr i gyflawni gwaith trwy gyfrwng y Gymraeg
- hyrwyddo manteision astudio drwy gyfrwng y Gymraeg i ddysgwyr a hyrwyddo darpariaeth cyfrwng Cymraeg y Grŵp
- trefnu a hyrwyddo cyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg o fewn gwersi ac yn gymdeithasol
- gydlynu gwaith y pedwar is-bwyllgor Panel Iaith (Coleg Meirion Dwyfor, Coleg Menai, Coleg Llandrillo a Busnes@). Mae'r is-bwyllgorau yn cynnwys staff cefnogi a staff addysgu o bob

gallu ieithyddol. Mae'r cyfarfodydd yn trafod materion Cymraeg a Chymreig yn y coleg, cyn i'r Swyddogion Cangen drafod y materion gweithredu yn y Panel Iaith

- Llysgenhaddon
- Ysgoloriaeth Cymhelliant

Mae gan y Grŵp Banel Iaith sy'n cael ei gadeirio gan Bennaeth Colegau Menai a Meirion Dwyfor. Mae'r Panel yn monitro'r cwricwlwm Cymraeg a dwyieithog sydd ar gael ar draws y Grŵp a'n sicrhau atebolrwydd ar ran Rheolwyr Maes Rhaglen wrth roi dewis iaith i ddysgwyr y Grŵp.

Mae gan Grŵp Llandrillo Menai dîm cyfieithu a phrawf ddarllen mewnol. Gellir anfon gwaith cwricwlaidd (e.e. llawlyfr, cyflwyniad PowerPoint, taflen wybodaeth ac ati) i'w gyfieithu neu'i brawf ddarllen o'r Gymraeg i'r Saesneg neu o'r Saesneg i'r Gymraeg.

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd cyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau Sirol

Y Gymraeg fel pwnc

- Adolygu Polisi Iaith Addysg Conwy:
 - nodi dilyniant cryf o ran astudio'r Gymraeg fel pwnc i sicrhau bod disgyblion sydd wedi mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg yn y cynradd neu sydd wedi treulio cyfnod allweddol cyfan yn astudio iaith gyntaf yn dilyn yr un llwybr trwy'r cyfnodau allweddol uwchradd
 - cynyddu nifer sy'n astudio Cymraeg a Chymraeg ail iaith fel pwnc safon uwch
 - sicrhau fod pob ysgol yn y Sir yn ei weithredu
 - cynnal sesiynau hyfforddiant i Gynghorwyr a Llywodraethwyr/ ysgolion y Sir ar gynnwys y polisi ynghyd a chynnwys y strategaeth hon
 - sicrhau bod cyfathrebu a chefnogaeth gyson yn cael ei gynnig i'r holl randdeiliaid yr ysgolion wrth i'r gwaith o symud ysgolion ar hyd y continwwm fynd rhagddo

Canllaw ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (Llywodraeth Cymru)

- Erbyn Gorffennaf 2022 awdurdod yn cytuno â rhanddeiliaid ar ddarpariaeth Cymraeg pob ysgol o ran y weledigaeth yn y CSGA.
- Awdurdod i greu canllaw yn cynnwys y camau disgwylidig i ymgyrraedd â'r diffiniadau o fewn y *Canllaw categoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg*.
- Awdurdod yn cyd-weithio gyda'r ysgolion i weithredu ac ymgyrraedd â'r targedau addysgol/ieithyddol disgwylidig dros gyfnod y cynllun a thu hwnt.
- Cynnal ac adeiladu ar nifer y disgyblion sy'n trosglwyddo o'r ysgolion cynradd presennol i addysg cyfrwng Cymraeg uwchradd
- Cefnogi'r ysgolion uwchradd i symud ar y continwwm ieithyddol yn unol ag amserlen Categoriiddio ysgolion a'r CSGA.
- Sicrhau bod unrhyw ddatblygiadau yn sgil y Categoriiddio Ysgolion yn cael ei gynnwys o fewn *Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy*
- Bydd dadansoddiad manylach yn nodi ardaloedd a chapasiti yn yr ysgolion dan sylw er mwyn sicrhau dilyniant yn yr ysgolion uwchradd yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolig ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Marchnata a Chyfathrebu

- Cynnal Ffeiriau Gyrfaoedd/Byd Gwaith – rhannu pwysigrwydd dwyieithrwydd – modd gwneud hyn trwy gyfres o ffilmiau byrion o brofiadau pobl go iawn
- Rhannu fideos LIC - <https://www.youtube.com/cymraeg> ar gyfer nosweithiau opsiynau ac i'w hyrwyddo ymysg rhieni
- Creu fideos astudiaethau achos ein hunain yn olrhain taith iaith disgyblion a staff

Hyfforddiant a Recriwtio

- Annog athrawon hynny sy'n ddihyder yn eu defnydd o'r iaith i fynychu hyfforddiant.
- sicrhau bod ysgolion yn deall anghenion newydd cymwysterau TGAU yn sgil Cwricwlwm i Gymru

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

- Sefydlu perthynas agos a chynllunio gyda Gyrfa Cymru er mwyn lledaenu negeseuon cadarnhaol.
- Sicrhau bod prentisiaethau a swyddi'r sir yn nodi pwysigrwydd/angen y Gymraeg.
- Rhanddeiliad allweddol, megis LIC / Prifysgol Bangor / Coleg Llandrillo Menai / Coleg Cymraeg Cenedlaethol / Y Ganolfan Dysgu Cymraeg / GwE / ESTYN / CYDAG / RhAG, i gyd-weithio i gefnogi gweledigaeth a dyhead yr awdurdod.

Ysgol Dyffryn Conwy

- Cynyddu'r ganran o ddysgwyr Bl 11 sy'n astudio 5 pwnc TGAU drwy'r Gymraeg erbyn 2023/24. Hyn yn sicr yn wir gan ei fod yn argoeli i fod yn 92% sef oddeutu 95 o ddysgwyr
- Cynyddu'r ganran o ddysgwyr Bl.11 sy'n astudio 5 pwnc TGAU drwy'r Gymraeg 20% erbyn 2025- 2026 - 100% sef 121 o ddysgwyr (Blwyddyn 6 ar hyn o bryd)
- Edrych ar opsiynau cynnal sesiynau trochi ar gyfer dysgwyr ail iaith sydd yn dewis dod yma ym mlwyddyn 7 er mwyn sicrhau bod pob dosbarth yn ddosbarth Ffrwd Gymraeg o Medi 2021.
- Ail edrych ar Bolisi iaith yr ysgol o ran categorieddio ysgolion yn unol ag amserlen adolygu 'Polisi iaith Cymraeg mewn Addysg' y sir o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun.
- Monitro cyfrwng iaith astudiaethau dysgwyr CA4 a CA5 er mwyn adnabod patrymau a thueddiadau.

Ysgol Y Creuddyn

- Cynyddu'r niferoedd o ddysgwyr sydd yn dewis trosglwyddo i Ysgol y Creuddyn dros y tair mlynedd nesaf er mwyn gallu cynyddu'r nifer o ddysgwyr sydd yn astudio o leiaf 5 pwnc TGAU drwy'r Gymraeg (100% o ddysgwyr yr ysgol yn gwneud hyn yn flynyddol). Byddai hyn hefyd yn cynyddu'r nifer o ddysgwyr y byddai'n dewis parhau gyda'u hastudiaethau yn y Chweched Dosbarth yn y blynyddoedd wedyn.
- Datblygu y darpariaeth y Cynllun Trochi Hwyr llwyddianus er mwyn cynyddu'r nifer o ddysgwyr sydd yn gallu trosglwyddo i Addysg Gymraeg yn 11 oed.
- Datblygu Partneriaeth E-sgol er mwyn ehangu'r nifer o gyrsiau Cymraeg sydd ar gael i Ddysgwyr Ol-16 yn yr Ysgol.
- Ehangu adeilad Ysgol Y Creuddyn trwy gyllideb grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg i baratoi ar gyfer cynnydd mewn niferoedd dysgwyr disgwylidig dros y blynyddoedd nesaf. Bydd yr adeilad yn amlbwrpas i gefnogi darpariaeth addysg drochi hwyr y sir.

Safon Uwch Cymraeg a Chymraeg Ail iaith

- Cefnogi ysgolion i gynnig pwnc Safon Uwch Cymraeg, hyd yn oed os yw'r nifer yn isel, trwy gynnal dosbarthiadau llai / cydweithio ysgol i ysgol / rwydweithio'n rhithiol.
- Cynllunio o ran niferoedd ysgolion sy'n cynnig Cymraeg fel pwnc (iaith gyntaf ac ail iaith), ystyried materion ymarferol o ran amserlennu pynciau a manteisio ar gynlluniau cenedlaethol sy'n hyrwyddo'r Gymraeg fel pwnc.

LINC Conwy

- Cynllunio ehangu y ddarpariaeth presennol a chreu cynllun 5 mlynedd
- Trefnu adolygiad llawn o Linc Conwy, er mwyn datblygu'r Gymraeg ymhellach. Bydd edrych ymhellach ar y pynciau 'gwan' er mwyn cydweithio i ddiogelu'r pynciau trwy'r Gymraeg.
- Datblygu ymhellach y ddarpariaeth ddwyieithog/ Cymraeg o ran y pynciau.
- Edrych ar rannu staff sy'n siaradwyr Cymraeg, yn draws sirol ac uwchsgilio staff presennol.
- Ail edrych ar arferion recriwtio gan ystyried anghenion dwyieithrwydd.
- Datblygu mwy o gydweithio ar draws Conwy.

Grŵp Llandrillo Menai

- Rhoi mwy o bwyslais ar sicrhau penodi staff dwyieithog.
- Cynyddu nifer y dysgwyr â TGAU iaith gyntaf sy'n astudio'u cwrs ar lefel B1 (dwyieithog) ym meysydd blaenoriaeth Llywodraeth Cymru (Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Gofal Plant, Gwasanaethau Cyhoeddus, Amaethyddiaeth, Adeiladu, Busnes, Chwaraeon a Hamdden, Diwydiannau Creadigol) ar draws Coleg Llandrillo
- Cynyddu nifer y dysgwyr â TGAU iaith gyntaf a TGAU ail iaith sy'n derbyn elfennau wedi'u cynllunio o weithgarwch cyfrwng Cymraeg (B3) yn eu dysgu i arddangos yr hyder a'r hyfedredd yn yr iaith sy'n briodol ar gyfer eu lefel, gan gynnal a datblygu eu sgiliau ar gyfer y gweithle ar draws holl ddarpariaeth Coleg Llandrillo.
- Datblygu perthynas agosach â chyflogwyr cyfrwng Cymraeg ar draws Conwy â maes rhaglen gofal plant ac iechyd a gofal cymdeithasol.
- Creu adnoddau arlein mewn cydweithrediad â chyflogwyr i ddysgwyr ym maes lletygarwch ac arlwyfaeth.

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

- Parhau ac adeiladu ar ganran y cymwysterau a astudir trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Parhau ac adeiladu ar gynnydd yn hyder disgyblion a rhieni i ddewis addysg Gymraeg.
- Cynnydd yng nghanran disgyblion rhwng 5 a 15 oed sy'n medru siarad Cymraeg yng nghanlyniadau cyfrifiad 2031.

Data Allweddol

Nifer a chanran y disgyblion Blwyddyn 7 – 13 sydd yn mynychu addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg yn Chwefror 2022 (CYBLD 2022)

	Bl.7		Bl.8		Bl.9		Bl.10		Bl.11		Bl.12		Bl.13	
Cyfrwng Cymraeg	242	20.5%	208	19.0%	241	21.8%	189	17.6%	193	18.0%	116	19.7%	107	20.0%
Cyfrwng Saesneg	937	79.5%	884	81.0%	862	78.2%	884	82.4%	880	82.0%	474	80.3%	429	80.0%

- Adeiladu ar ganran y cymwysterau a astudir trwy gyfrwng y Gymraeg.

Niferoedd a % y dysgwyr sy'n astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg

2022 - 2023		2023 - 2024		2024 - 2025		2025 - 2026		2026 - 2027	
	17%		18%		19%		20%		21%
2027 - 2028		2028 - 2029		2029 - 2030		2030 - 2031		2031 - 2032	
	23%		25%		27%		29%		32%

Cynnal ymarfer mapio o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun gweithredu a bydd monitro manwl o fewn adroddiad adolygu blynyddol gan fod niferoedd yn ddibynol ar nifer yn mynychu Cynlluniau Trochi y sir.

Deilliant 5

Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol

Ble rydym ni nawr?

Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg

Mae'r Deilliant hwn yn cysylltu'n uniongyrchol â chynllun 5 mlynedd sy'n ofyniad dan Safonau'r Gymraeg:

Maes Strategol 2 – Plant a Phobl Ifanc

Cynyddu'r defnydd o Gymraeg ymysg plant a phobl ifanc, gwella eu hymwybyddiaeth o werth y Gymraeg drwy gael addysg cyfrwng Gymraeg, digwyddiadau cymdeithasol a gwasanaethau drwy Gymraeg.

Maes Strategol 3 – Cymunedau

Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yng nghymunedau Conwy.

Swyddog Hyrwyddo a Datblygu'r Gymraeg

Penodwyd Swyddog Hyrwyddo a Datblygu'r Gymraeg i dîm Gwasanaeth Iaith Gymraeg a Chyfieithu Cyngor Conwy yn ôl ym mis Ionawr 2021. Mae'r swyddog yn gweithio i hyrwyddo a datblygu gwasanaethau iaith Gymraeg yn fewnol o fewn y Cyngor yn ogystal ag yn allanol yng nghymunedau'r sir. Mae'r swyddog hefyd yn cydweithio gyda'r Rheolwr Gwasanaethau Iaith ar ddatblygu, monitro a gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg cyfredol y Cyngor sydd â'r nod o sicrhau bod diwylliant Cymraeg a Chymreig yn hyfyw yn y sir a bod yr iaith Gymraeg yn ffynnu.

Siarter Iaith / Cymraeg Campus

Mae Cydlynnydd Siarter Iaith yn arwain ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg siroedd Conwy a Dinbych i roi Fframwaith Siarter Iaith Llywodraeth Cymru ar waith.

Bydd y cydlynnydd yn cyd-weithio ag amryw o randdeiliaid gyda'r nod penodol o annog defnydd o'r Gymraeg yn anffurfiol ymysg disgyblion yr ysgolion hyn.

Mae Cymraeg Campus yn weithredol yng ngweddill ysgolion cynradd / arbennig Conwy o dan arweiniad Tîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg.

Nifer yr ysgolion a gyflawnodd pob gwobr

Gwobr	Siarter Iaith		Cymraeg Campus	
Aur	12	52.2%	-	-
Arian	10 + *	43.5%	-	-
Efydd	1	4.3%	20	69%

2 ysgol categori 4 Llanfairfechan wedi derbyn y wobwr arian

Mae pob ysgol yn cynnal neu'n gweithio tuag at y wobwr nesaf.

Cynhaliwyd nifer o weithgareddau pwrpasol i hyrwyddo'r Gymraeg yn y cyfnodau anffurfiol.

Gwefeillio

Cydlynnydd Siarter Iaith a Thîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg wedi cyd-weithio ar gynllun digidol arloesol i wneud defnydd anffurfiol o'r Gymraeg ar-lein. Cynllun wedi'i rannu'n genedlaethol. Bydd y cynllun yma'n cael ei gefnogi, ei arfarnu a'i fonitro trwy gyswllt parhaus gyda chydlynwyr Cymraeg a chydlynwyr clwstwr yr ysgolion.

Cardiau Siarad Seren a Sbarc

Cardiau sy'n ganllawiau trochi cynnar ac adnoddau defnydd iaith.

Ceir mynediad at adnoddau a syniadau ar gyfer targedau'r Siarter Iaith / Cymraeg Campus ar rwydweithiau Hwb. Rhennir arfer dda trwy lwyfannau digidol.

Cyfrannu a chael mynediad at adnoddau cenedlaethol i gefnogi'r ysgolion i wireddu eu cynlluniau.

Menter Iaith Conwy

Mae Menter Iaith Conwy yn un o'r 22 Menter Iaith sy'n gweithio ar hyd a lled Cymru i hyrwyddo a datblygu'r Gymraeg ar lawr gwlad. Mae gwaith y Mentrau yn amrywio o sir i sir gan ein bod yn canolbwyntio ar wahanol ffyrdd o ddarparu cyfleoedd i'r cyhoedd i ddefnyddio eu Cymraeg, neu i hyrwyddo'r iaith yn lleol.

I deuluoedd

- cynnal clybiau rhiant a phlentyn,
- dyddiau hwyl i deuluoedd
- cyfleoedd i blant bach a'u rhieni glywed a defnyddio'r Gymraeg mewn ffordd adeiladol a chyfeillgar

I blant

- awyddus i blant ddefnyddio'r iaith y tu allan i'r dosbarth, boed mewn clybiau chwaraeon, ar apiau neu mewn digwyddiadau gan roi'r hyder iddynt gymdeithasu'n Gymraeg

I'r ifanc

- cydweithio gyda'r Urdd mewn sawl ardal i sicrhau bod clybiau ieuenctid a chyfleoedd cymdeithasu ar gael i bobl ifanc dros Gymru fedru defnyddio a chlywed y Gymraeg tu hwnt i'r ystafell ddosbarth

I siaradwyr newydd

- cynnal gweithgareddau sy'n rhoi cyfle i siaradwyr newydd ddefnyddio'r Gymraeg ac i ddod yn rhan o'n cymunedau Cymraeg

I'r gymuned

- gweithio'n agos gyda'n cymunedau i greu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg trwy greu swyddi, cefnogi mentrau newydd, cynnal digwyddiadau a mwy

Mae Menter Iaith Conwy yn / wedi cynnal:

- 275 o ddigwyddiadau wyneb i wyneb tu allan i ysgol efo 5726 yn mynychu
- 200 o ddigwyddiadau rhithiol efo 4000 yn mynychu

Urdd

Mae Urdd Gobaith Cymru yn fudiad plant a phobl Ifanc cenedlaethol gwirfoddol sydd yn darparu cyfleoedd amrywiol i ddefnyddio'r Gymraeg ac ennill profiadau tu allan i'r dosbarth ac yn eu cymunedau.

Mae'r holl gyfleoedd yma ar gael ymhob Awdurdod Lleol yng Nghymru ac yn amrywiaeth o weithgareddau lleol, sirol, rhanbarthol a Chenedlaethol

Cymunedol

- Swyddogion sy'n darparu cyfleoedd celfyddydau cymunedol gydol flwyddyn
- Adrannau, aelwydydd a chlybiau cymunedol i blant a phobl ifanc i fwynhau a defnyddio'r Gymraeg
- Darpariaeth ddigidol pob oed

Chwaraeon

- Clybiau cymunedol
- Cystadlaethau chwaraeon, sirol, rhanbarthol a chenedlaethol
- Gwyliau Chwaraeon rhanbarthol a Chenedlaethol
- Gweithgareddau digidol
- Darpariaeth addysg llythrennedd corfforol i ysgolion

Gwersylloedd Yr Urdd

- Llangrannog, Glan-llyn, Caerdydd a Phentre Ifan
- Profiadau preswyl sydd yn cynnig profiadau dysgu, hwyl ac atgofion cadarnhaol am y defnydd o'r Gymraeg

Eisteddfod a'r Celfyddydau

- Eisteddfod Cylch a Sir sydd yn cynnig cyfleodd i ysgolion a disgyblion i brofi'r celfyddydau, datblygu hunan hyder a dysgu mwy am ddiwylliant a llenyddiaeth Cymru.
- Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd a bod yn rhan o wyl Genedlaethol
- Darpariaeth ddigidol gelfyddydol, cerddoriaeth, theatr, celf a chefn llwyfan
- Prentisiaethau cyfrwng Cymraeg
- Dilyniant addysgol a chyflogaeth i bobl ifanc sydd am ennill cymwysterau a phrofiad yn y Gymraeg

Rhyngwladol

- Neges Heddwch ac Ewyllys Da - yn estyn llaw o gyfeillgarwch a thrafod pwyntiau o bwys i bobl ifanc ar lefel byd eang
- Prosiectau penodol gyda phartneriaid yn Iwerddon, America a Japan
- Cyfleodd gwirfoddoli a chyfnewid rhyngwladol.

Adnoddau

- Cylchgronau digidol yr Urdd
- Casgliad o adnoddau addysgol i gefnogi'r Cwricwlwm Newydd

Gwasanaeth Ieuenctid Conwy

- Cyd-weithio gyda'r Urdd i ddarparu gwasanaeth ieuenctid o fewn ysgolion a chynlluniau'r sir.

Fforwm Iaith Conwy

Cynhelir cyfarfodydd cyson gyda thrawsdoriad o ran-ddeiliaid allweddol i rannu gwybodaeth am ddiwyddiadau cymunedol o fewn Sir Conwy.

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd gyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau Sirol

- Penodi Cydlynnydd Siarter Iaith barhaol i sicrhau cysondeb a pharhad i ysgogi plant a phobl ifanc i sefydlu arferion cadarnhaol o ran defnyddio'r iaith.
- Byddwn yn parhau i gefnogi ac i fonitro ysgolion wrth iddynt gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg yn y cyfnodau anffurfiol trwy strwythur Siarter Iaith / Cymraeg Campus. Bydd y drefn yn parhau o fewn gweledigaeth a chynlluniau Cwricwlwm i Gymru yn yr ysgolion.
- Bydd y sir yn parhau i hyrwyddo y defnydd o Siarter Iaith / Cymraeg Campus yn yr ysgolion uwchradd gan gyd-weithio gydag awdurdodau eraill.
- Gweithgor Deilliant 5 fydd yn cynnwys cynrychiolwyr allweddol o'r Fforwm Menter Iaith Conwy, i arwain a monitro'r Deilliant yma o fewn y CSGA.
- Cydweithio a rhannu arfer dda gydag ALL eraill yn y rhanbarth ac yn genedlaethol.
- Cydweithio gyda darparwyr cyfrwng Cymraeg er mwyn ehangu darpariaeth lle gall disgyblion cael mynediad i weithgareddau allgyrsiol cyfrwng Cymraeg e.e. Urdd Gobaith Cymru, CFFI,
- Darparu gweithgareddau ar gyfer diwrnodau penodol i hyrwyddo'r Gymraeg megis Diwrnod Shwmae/Su mae, Dydd Miwsig Cymru, Gŵyl Ddewi ayyb.
- Sicrhau bod cysondeb patrymau ieithyddol a ddefnyddir yn yr ysgolion yn cael eu defnyddio trwy weithgareddau allgyrsiol / cymunedol mewn partneriaeth â'r holl randdeiliaid allweddol.
- Cynnal ymarfer cwpasu i fapio'r canlynol yn ein ysgolion cynradd ac uwchradd cyfrwng Cymraeg a Saesneg:

- faint o amser sydd wedi'i neilltuo yn eich ysgolion ar gyfer gweithgareddau ysgol (y tu mewn a'r tu allan i'r ystafell ddosbarth) sy'n atgyfnerthu sgiliau iaith Gymraeg
- gwaith eich partneriaid cymunedol fel yr Urdd, Menter Iaith o fewn cyd-destun ysgol
- datblygiad darpariaeth cyfrwng Cymraeg o fewn Cynllun Datblygu Ysgolion unigol
- pwy sy'n gyfrifol am y gwaith hwn o fewn yr ysgol

Byddwn yn cwblhau yr ymarfer cwmpasu o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun, fel y gellid defnyddio'r canfyddiadau fel llinell sylfaen i bennu targedau ar gyfer ymyriadau yn y dyfodol.

Marchnata a Chyfathrebu

- Hyrwyddo manteision y Gymraeg ac amlieithrwydd i bawb, beth bynnag fo'u cefndir ieithyddol, trwy gydweithio â rhanddeiliaid lleol / cenedlaethol a thrwy lwyfannau digidol a chymdeithasol y sir.

Hyfforddi a Recriwtio

- ehangu capasiti Tîm Ymgynghorol y Gymraeg Conwy trwy benodi athro/athrawes barhaol i arwain ar gryfhau strategaethau defnydd o'r Gymraeg yn y sector Uwchradd

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

Menter Iaith

- Cynnal ac ehangu profiadau a chyfleoedd i blant a phobl ifanc Conwy a'u teuluoedd ddefnyddio'r Gymraeg yn hyderus o fewn eu cymunedau lleol.
- Parhau i gryfhau'r cyd-weithio gyda rhanddeiliaid y sir a mudiadau a sefydliadau eraill.

Urdd

- Bydd holl brofiadau plant a phobl ifanc trwy'r Urdd yn plethu i mewn i Gwricwlwm i Gymru a'r 4 diben.
- Prif ddarparwydd cyfleoedd allgyrsiol a chymunedol sydd yn cynyddu defnydd y Gymraeg ymhlith plant a phobl ifanc.
- Pwysleisio pwysigrwydd profiadau preswyl yr Urdd, sydd yn cynnig profiadau hollol Gymreig 24 awr gan greu atgofion positif, cadarnhaol hir dymor o'r Gymraeg ymysg disgyblion
- Cynyddu ymwneud ysgolion gydag Eisteddfod yr Urdd i feithrin hunan hyder, profiad o'r celfyddydau a dealltwriaeth am lenyddiaeth, cerddoriaeth a'r celfyddydau Cymru.
- Cynnwys gwariant a chydgylluniau darpariaeth gwaith ieuencid (11-25oed) yn y Gymraeg.
- Cynnwys yr Urdd mewn trafodaethau cynlluniau darpariaeth ôl-16 i gynnig cyfleoedd prentisiaethau a sgiliau cyflogadwyedd o fewn ardal yr awdurdod lleol.

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

Bydd yr egwyddorion canlynol yn holl bwysig i ddatblygu cyfleoedd ac i sicrhau llwyddiant y gweithredoedd a nodwyd dros gyfnod y CSGA:

- cynnig, cynnal a hyrwyddo amrywiaeth o weithgareddau allgyrsiol cymdeithasol
- sicrhau ein bod yn helpu ein plant a'n pobl ifanc i fod yn ddysgwyr uchelgeisiol a galluog, yn fentrus a chreadigol yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus ac yn iach a hyderus sy'n cyd-fynd â datblygiadau Cwricwlwm i Gymru ac elfennau o'r pedwar diben.
- ennyn hyder a balchder cynyddol ymysg disgyblion yn eu gallu i gyfathrebu yn y Gymraeg a'r Saesneg ac mewn amlieithrwydd cyffredinol.
- sicrhau bod y Gymraeg yn berthnasol, yn fywiog, cyfoes a chynhwysol

Bydd holl ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg Conwy yn gynyddol ymateb i nodau'r Siarter Iaith. Sicrhau bod holl ysgolion uwchradd Conwy yn ehangu'r cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol / cymdeithasol.

Data Allweddol

Defnydd o ddata yn deillio o holiaduron Siarter Iaith / Cymraeg Campus neu o system leol. Holiaduron yn cael eu cwblhau gan y disgyblion trwy Hwb. Nid yw'r data cyfredol / hanesyddol ar gael ar hyn o bryd oherwydd problemau digidol. Hyn yn fater cenedlaethol.

Gweler Atodiad 2 am nifer o weithgareddau / hyfforddiant a gynigwyd i'r ysgolion cynradd i gefnogi targedau Siarter Iaith / Cymraeg Campus dros gyfnod y cynllun cyfredol 2017-2021.

Deilliant 6

Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018)

Ble rydym ni nawr?

Darpariaeth Dysgu Ychwanegol Conwy (DDY)

Ar hyn o bryd mae'r ddarpariaeth dysgu ychwanegol (ALP) a ariennir gan yr Awdurdod Lleol ar gael i ddysgwyr yng Nghonwy sy'n cwrdd â'r meini prawf mynediad perthnasol. Mae'r DDY arbenigol hwn wedi'i ddatblygu'n raddol mewn ymateb i archwiliad yn ôl yr angen.

- Ysgol y Gogarth - Ysgol Arbennig sy'n gallu darparu addysgu i ddysgwyr ag anabledd dysgu dwys trwy gyfrwng **Cymraeg a Saesneg**.
- Cyfnod Sylfaen Adnodd Anhwylder Sbectrwm Awtistiaeth (Ysgol Nant y Groes) - darpariaeth Cyfrwng Saesneg
- Cyfnod Sylfaen Adnodd Dysgu Cymedrol (Ysgol Sŵn y Don) - darpariaeth Cyfrwng Saesneg
- Cyfnod Sylfaen Adnodd Iaith a Lleferydd (Ysgol Awel y Mynydd) - **Darpariaeth ddwyieithog**

- Cyfnod Allweddol 2 Adnodd Anhwylder Sbectrwm Awtistiaeth (Ysgol Ffordd Dyffryn) - darpariaeth Cyfrwng Saesneg
- Cyfnod Allweddol 2 Adnodd Iaith a Lleferydd (Ysgol Nant y Groes) - darpariaeth Cyfrwng Saesneg
- Cyfnod Allweddol 2 Adnodd Lleferydd ac Iaith a Dysgu (Ysgol Awel y Mynydd) - **Darpariaeth ddwyieithog**
- Cyfnod Allweddol 2 Adnodd Dysgu Cymedrol (Ysgol Bro Gwydir) - **darpariaeth cyfrwng Cymraeg**
- Cyfnod Allweddol 2 Adnoddau Dysgu Cymedrol (Ysgol Maes Owen, Ysgol Tudno, Ysgol Sŵn y Don, Ysgol Porth y Felin, Ysgol Pencae)

- Uwchradd Adnodd Anhwylder Sbectrwm Awtistiaeth (Ysgol Aberconwy) - Darpariaeth cyfrwng Saesneg / **dwyeithog** gyda chyfleoedd i'w cynnwys gyda gwersi cyfrwng Cymraeg
- Uwchradd Adnodd Dysgu Cymedrol (Ysgol Dyffryn Conwy) - 50% darpariaeth cyfrwng Cymraeg a 50% darpariaeth cyfrwng Saesneg
- Uwchradd Adnoddau Dysgu Cymedrol / Difrifol (Ysgol Bryn Elian, Ysgol Eirias, Ysgol John Bright ac Ysgol Emrys ap Iwan) - darpariaeth cyfrwng Saesneg

Cefnogaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol/Gwasanaethau Canolog

Ein nod yw sicrhau bod gennym ddigon o staff sy'n siarad Cymraeg i ddiwallu'r angen (fel y nodwyd trwy ein prosesau atgyfeirio), i ddarparu asesiad, cefnogaeth ymgynghorol ac ymgynghori trwy iaith gyntaf y cartref / y plentyn neu'r person ifanc.

- Gwasanaeth Seicoleg Addysg - **2/7 siaradwyr Cymraeg**
- Athrawon Cynhwysiant ADY - **3/6 siaradwyr Cymraeg**
- Gwasanaeth Cymorth Synhwyrdd - **1/2 siaradwr Cymraeg**
- Tîm Allgymorth Anhwylderau Lleferydd ac Iaith Arbenigol - **3/4 siaradwyr Cymraeg**
- Gwasanaeth Allgymorth Awtistiaeth - **1/3 swydd siaradwr Cymraeg** (2 swydd wag ar hyn o bryd)
- Gwasanaeth Cymorth Dysgu - tbc
- Gwasanaeth Cwnsela mewn Ysgolion - tbc

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd gyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau Sirol

- Sicrhau bod darpariaeth dysgu ychwanegol arbenigol cyfrwng Cymraeg digonol ac o ansawdd uchel i gwrdd â'r angen a nodwyd yng Nghonwy.
- Cynnal gweithgaredd map a bwllch ar lefel dwyieithrwydd ar draws y gwasanaeth.
- Cynnal awdit tymhorol i adnabod unrhyw anghenion recriwtio sydd ei angen i ddiwallu holl ofynion y ddarpariaeth dysgu ychwanegol o fewn y sir.
- Sicrhau bod cefnogaeth gynghorol a gwasanaethau allgymorth cyfrwng Cymraeg digonol i ddiwallu'r angen a nodwyd yng Nghonwy.
- Mae cynllunio olyniaeth ar gyfer Seicoleg Addysg yn cynnwys recriwtio Seicolegwyr Cynorthwyol sy'n siarad Cymru yn weithredol a'u cefnogi i barhau i gyrsiau hyfforddiant proffesiynol.
- Yn ogystal â sicrhau bod darpariaeth dysgu ychwanegol Conwy a thimau anghenion dysgu ychwanegol canolog yn gallu darparu gwasanaethau o ansawdd uchel i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd sy'n siarad Cymraeg, byddwn hefyd yn mynd ati i annog gweddill y gweithlu ADY i wella eu sgiliau siarad Cymraeg.
- Defnyddio'r ddyletswydd statudol newydd yn llawn i adolygu DDY i sicrhau bod yr angen am DDY cyfrwng Cymru yn cael ei nodi a'i ddatblygu'n gywir.
- Defnyddio 'Pecyn Cymorth Anghenion Dysgu Ychwanegol Conwy a Sir y Fflint' i ddisgrifio arfer da yn eglur ar lefelau cymorth Cyffredinol, Targedu Cyffredinol ac Arbenigol i sicrhau cysondeb gwahaniaethu o ansawdd uchel a darpariaeth dysgu ychwanegol wedi'i thargedu ar draws lleoliadau Cymraeg a Saesneg.
- Bydd Tîm Ymgynghorol y Gymraeg mewn Addysg yn parhau i gefnogi Unedau Ysgol y Gogarth ac ADY i ddatblygu dwyieithrwydd ar draws staff addysgu a chymorth.
- Datblygu ein systemau i weithredu gofynion a goblygiadau'r Ddeddf a'r Cod ADY yn ein hysgolion yn ogystal â'n darpariaeth ganolog.
- Parhau i gydweithio a rhannu arfer da gydag ALL eraill.
- Ystyried cyfoethogi darpariaeth cefnogaeth ADY cyfrwng Cymraeg yn ardal Dyffryn Conwy fel bod y gefnogaeth o fewn pellter rhesymol.
- Yn unol â'r ddeddf anghenion Dysgu ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 bydd yr adolygiad cyntaf o'r ADY cyfrwng Cymraeg yn cael ei ddechrau ym mis Mehefin 2022, a bydd yn cael ei adrodd arno (gan gynnwys cynigion ac argymhellion) i Bwyllgor Craffu perthnasol yr Awdurdod Lleol a'r Cabinet yn ystod Tymor yr Hydref 2022.
- Bydd canlyniadau'r Adolygiad ADY statudol yn cael eu bwydo'n ôl i ysgolion a Swyddogion Addysg trwy'r Fforymau Cydlynwyr ADY presennol, cyfarfodydd Penaethiaid Strategol, Tîm Rheoli Addysg, a Grŵp Strategol CSGA. Bydd Gweithgor y Deilliant wedyn yn cael ei ffurfio yn unol â'r Cynllun Strategol hwn (i gynnwys yr holl randdeiliaid allweddol).
- Bydd dadansoddiad manylach yn nodi targedau ac amserlen yn rhan o gynllun gweithredu tymor canolog ac yn cael ei fonitro'n flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Marchnata a Chyfathrebu

- Parhau i annog a recriwtio mwy o unigolion sy'n siarad Cymraeg i ymuno â'r proffesiynau amrywiol sydd wedi'u cynnwys mewn gwasanaethau ADY.
- Darperir yr holl gyfathrebu a gohebiaeth ADY yn ddwyieithog.
- Byddwn yn sicrhau bod gwasanaethau Cymraeg ar gael i bob teulu yn y man cyswllt.
- Bydd yr holl ddeunyddiau Trawsnewid ADY (taflenni gwybodaeth, llythyrau templed, a gwybodaeth gwefan) yn cael eu cynhyrchu yn Gymraeg a Saesneg (yn ogystal ag ieithoedd eraill ar gais).

Hyfforddi a Recriwtio

- Datblygu sgiliau iaith Cymraeg yr holl staff ADY arbenigol ledled y Sir.
- Datblygu rhaglen DPP briodol ar gyfer staff sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda disgyblion ADY mewn ysgolion.
- Sicrhau mynediad i staff ar y Cwrs Sabothol.
- Parhau i hysbysebu am staff sy'n gallu cyfathrebu a chefnogi trwy gyfrwng y Gymraeg. Lle nad yw hyn yn bosibl oherwydd arbenigedd y sgiliau proffesiynol, mae staff yn ymrwymo i ddysgu Cymraeg o fewn cyfnod penodol ar ôl eu penodi.

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

- Rhanddeiliad allweddol, megis LIC / Prifysgol Bangor / Coleg Llandrillo Menai / Coleg Cymraeg Cenedlaethol / Y Ganolfan dysgu Cymraeg / GwE / ESTYN / Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr i gyd-weithio i gefnogi gweledigaeth a dyhead yr awdurdod.

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

- Bydd gan y tîm ADY canolog y gallu a'r capasiti i ddarparu gwasanaethau arbenigol trwy gyfrwng y Gymraeg i bob siaradwr Cymraeg a'r teuluoedd hynny sy'n gofyn am wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Rydym yn parhau i ymateb i archwiliad ac adolygiad rheolaidd o ddarpariaeth dysgu ychwanegol yng Nghonwy ac yn datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg rhagorol yn seiliedig ar yr angen a ragwelir ac nid yr angen hanesyddol.
- Byddwn yn parhau i weithio gyda phartneriaid ar draws Addysg, Gofal Cymdeithasol ac Iechyd i ymateb yn effeithiol ac yn rhagweithiol i'r angen, gan sicrhau bod gan bob plentyn Sir Conwy fynediad llawn i'r ddarpariaeth a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnynt, trwy'r cyfrwng iaith o ddewis.

Deilliant 7

Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg

Ble rydym ni nawr?

Defnyddir data Cyfrifiad Blynyddol y Gweithlu Ysgolion fel cynsail i ddadansoddiad lefel uchel er mwyn adnabod yr anghenion ar gyfer cefnogi'r Gweithlu Addysg. Yn seiliedig ar y dadansoddiad data o sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu, byddwn yn gosod targedau fel rhan o'n cynllun gweithredu ac yn monitro trwy'r adroddiad adolygu blynyddol.

Data diweddaraf am y gweithlu addysg yn Sir Conwy (Tachwedd 2021)

Nifer yr athrawon yn ôl eu gallu yn y Gymraeg (Cynradd)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Dim sgiliau Cymraeg	Lefel Mynediad	Lefel Sylfaen	Lefel Ganolradd	Lefel Uwch	Lefel Hyfedr	Heb ei gael
Categori 3				2	12	129	
Categori 2T	2	6	13	16	33	94	2
Categori 1	3	37	62	37	20	22	4
	5	43	75	55	65	245	6

Nifer yr athrawon yn ôl eu gallu yn y Gymraeg (Uwchradd)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Dim sgiliau Cymraeg	Lefel Mynediad	Lefel Sylfaen	Lefel Ganolradd	Lefel Uwch	Lefel Hyfedr	Heb ei gael
Categori 3P					3	43	
Categori 3			1		5	42	
Categori 2							
Categori 1	69	129	78	33	21	51	1
	69	129	79	33	29	142	1

Nifer yr athrawon yn ôl eu gallu yn y Gymraeg (Uned Cyfeirio Disgyblion)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Dim sgiliau Cymraeg	Lefel Mynediad	Lefel Sylfaen	Lefel Ganolradd	Lefel Uwch	Lefel Hyfedr	Heb ei gael
Nant y Bryniau		1	1			1	
Canolfan Addysg	4	6	2	2		4	8
	4	7	3	2		5	8

Nifer yr athrawon yn ôl eu gallu yn y Gymraeg (Arbennig)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Dim sgiliau Cymraeg	Lefel Mynediad	Lefel Sylfaen	Lefel Ganolradd	Lefel Uwch	Lefel Hyfedr	Heb ei gael
Gogarth	3	8	5	7	1	7	3

Nifer o athrawon yn ôl eu gallu i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (Cynradd)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Addysgu / gweithio yn Gymraeg yn y swydd gyfredol	Yn gallu dysgu / gweithio yn Gymraeg ond heb wneud hynny yn y swydd bresennol	Methu dysgu / gweithio yn Gymraeg	Dysgu Cymraeg fel pwnc yn unig	Anhysbys
Categori 3	143				
Categori 2T	101	26	11	28	
Categori 1	6	31	55	93	
	250	57	66	121	

Nifer o athrawon yn ôl eu gallu i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (Uwchradd)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Addysgu / gweithio yn Gymraeg yn y swydd gyfredol	Yn gallu dysgu / gweithio yn Gymraeg ond heb wneud hynny yn y swydd bresennol	Methu dysgu / gweithio yn Gymraeg	Dysgu Cymraeg fel pwnc yn unig	Anhysbys
Categori 3P	46				
Categori 3	46	1	1		
Categori 1	36	51	301		
	128	52	302		

Nifer o athrawon yn ôl eu gallu i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (Uned Cyfeirio Disgyblion)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Addysgu / gweithio yn Gymraeg yn y swydd gyfredol	Yn gallu dysgu / gweithio yn Gymraeg ond heb wneud hynny yn y swydd bresennol	Methu dysgu / gweithio yn Gymraeg	Dysgu Cymraeg fel pwnc yn unig	Anhysbys
Nant y Bryniau	1		2		
Canolfan Addysg Conwy		5	21		
	1	5	23		

Nifer o athrawon yn ôl eu gallu i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (Arbennig)

Categoriâu leithyddol Ysgolion	Addysgu / gweithio yn Gymraeg yn y swydd gyfredol	Yn gallu dysgu / gweithio yn Gymraeg ond heb wneud hynny yn y swydd bresennol	Methu dysgu / gweithio yn Gymraeg	Dysgu Cymraeg fel pwnc yn unig	Anhysbys
Gogarth	6	9	14	6	

Bydd adolygu 'Polisi Iaith Cymraeg mewn Addysg' y sir at ddefnydd pob ysgol yn fewnol i gynnwys safbwynt y Gymraeg wrth recriwtio / penodi yn unol â'r safonau proffesiynol yn digwydd o fewn blwyddyn gyntaf y cynllun.

Grŵp Llandrillo Menai:

- Mae Canolfan Sgiliaith wedi ei leoli o fewn Grŵp Llandrillo Menai ac yn cynnig hyfforddiant a mentora ar addysgu ac asesu'n ddwyieithog. Gwneir defnydd helaeth o'r gefnogaeth yma.
- Mae'r Grŵp wedi bod yn rhan o'r cynllun Cymraeg Gwaith ers 2019, sy'n rhoi'r cyfle i staff ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Hyd yma mae'r Grŵp wedi recriwtio tu hwnt i'r targed blynyddol o 30 (36 yn ystod 20/21)
- Mae'r Grŵp wedi cydweithio gyda cholegau AB eraill ar brosiect cydweithredol i ddatblygu adnoddau e-ddysgu i hyfforddi staff sut i fewnosod y Gymraeg mewn gwersi rhithiol.
- Mae nifer o staff Coleg Llandrillo yn aelodau o baneli pwnc y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Ble rydym yn ceisio bod o fewn 5 mlynedd cyntaf y Cynllun hwn a sut rydym yn bwriadu cyrraedd yno?

Cynlluniau sirol

- diwygio trefniadau ar gyfer cynllunio'r gweithlu addysg i ddiwallu'r galw yn y sector Cymraeg / dwyieithog.
- Adolygu 'Polisi Iaith Cymraeg mewn Addysg' y sir ar gyfer defnydd pob ysgol yn fewnol i gynnwys y persbectif iaith Gymraeg wrth recriwtio / penodi yn unol â safonau proffesiynol
- Cyd-weithio gydag rhanddeiliaid allweddol i ddiwallu her hyfedredd ieithyddol y gweithlu yn genedlaethol.
- Trwy cyfrifiad blynyddol y gweithlu addysg adnabod hyfedredd ieithyddol y gweithlu addysg cynradd ac uwchradd.
- Ystyried canlyniadau'r cyfrifiad a taith ieithyddol ysgol trwy gynllunio cyfleoedd dysgu proffesiynol mwy effeithiol ar gyfer ymarferwyr. Sicrhau ein bod yn diwallu anghenion hyfforddi a adnabyddir ac uwch-sgilio staff a staff cynorthwyol yn ôl y galw.
- Sicrhau bod cynllun gweithredu a rhaglen hyfforddiant dwys ar gyfer yr ysgolion sydd yn y cyfnod trosiannol.

Marchnata a Chyfathrebu

- annog a chefnogi staff i fynychu Cynllun Sabothol
- targedu, cysgodi a mentora disgyblion blwyddyn 10-13 er mwyn eu denu i weld addysgu yn y sector dwyieithog fel gyrfa ddeniadol.

Hyfforddi a Recriwtio

- Arlwy o hyfforddiant blynyddol i Benaethiaid, athrawon a chymorthyddion dan arweiniad Tîm Ymgynghorol y Gymraeg ar:
 - 'Maes Dysgu a Phrofiad - Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu' yn ogystal â'r Gymraeg ar draws yr holl feysydd dysgu a phrofiad eraill.
 - fethodoleg dysgu ddwyieithog
 - dulliau trochi
 - cefnogaeth i athrawon / dirprwy brifathrawon / uwch athrawon sy'n dymuno datblygu'n benaethiaid o fewn yr awdurdod e.e. CPCP
- Cydweithio gydag Academi Arweinyddiaeth Genedlaethol Cymru er mwyn denu penaethiaid posibl.
- Adnabod a thargedu aelodau o weithlu ysgolion ar sail angen/bwriad i newid categorïau iaith a/neu gloywi iaith staff i addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Gwneir hyn trwy fynediad at y Cynllun Sabothol ac hyfforddiant sirol a thraws sirol.
- Cefnogi'r gweithlu addysg sy'n mynychu'r Cynllun Sabothol ac ar ôl iddynt gwblhau'r cynllun.
- Bod darpariaeth y Gymraeg o fewn ysgolion yn rhan o gynlluniau hyfforddiant cefnogi a chynghori llywodraethwyr.

Mudiadau a Sefydliadau Allanol sy'n cefnogi

- Cydweithio gyda Grŵp Llandrillo Menai
 - i gynnig hyfforddiant i athrawon ysgolion Conwy drwy wasanaethau Sgiliaith (gweler deilliant 4)
 - 24 o staff addysgu / asesu'r Grŵp yn flynyddol wedi dilyn cwrs Cymraeg Gwaith (wyneb yn wyneb) a 10 o staff addysgu / asesu'r Grŵp yn flynyddol wedi dilyn cwrs ar-lein Cymraeg Gwaith (hunan astudio)

- Cydweithio gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Sefydliadau Hyfforddi Athrawon
 - i hyrwyddo manteision astudio'r Gymraeg fel pwnc
 - i annog disgyblion i ystyried dilyn gyrfa yn y byd addysg
 - i fynychu ffeiriau addysg

Ble rydym yn disgwyl bod ar ddiwedd ein Cynllun deng mlynedd?

- Sicrhau bod cynnydd parhaus yng ngweithlu addysg Conwy i allu addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ac i addysgu'r Gymraeg fel pwnc.
- Parhau i gyd-weithio gydag amlasiantaethau fel bod cynnydd yn y cyflenwad o athrawon i allu addysgu'r pynciau presennol sy'n anodd i recriwtio ar eu cyfer e.e. Cymraeg, Gwyddoniaeth(-au), Mathemateg, Ieithoedd Modern, Dylunio a Thechnoleg.
- Arfogi'r gweithlu cyfan gydag ymatebion ar sut i ddarbwylllo rhieni ynglŷn â buddiannau addysg cyfrwng Cymraeg.
- Codi ymwybyddiaeth y gweithlu o'u rôl i ennyn hyder yn y disgyblion i ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ysgol ac yn gymdeithasol.
- Sicrhau bod gweithlu cyfan ysgolion Conwy yn deall pwysigrwydd eu rôl wrth greu disgyblion sy'n siaradwyr dwyieithog hyderus.

Sut y byddwn yn gweithio gydag eraill i gyflawni ein gweledigaeth

- Rhoi cyfeiriad strategol a chynorthwyo'r awdurdod i ddatblygu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.
- Sicrhau bod strategaethau a chynlluniau perthnasol eraill yn cyd-fynd â'r CSGA.
- Monitro targedau'r CSGA yn chwarterol i sicrhau eu bod yn cael eu cyflawni trwy gynlluniau busnes Addysg y sir.
- Ystyried data ar gyrhaeddiad a chael adroddiadau ar agweddau penodol ar y Cynllun.
- Darparu adroddiad blynyddol CSGA i Lywodraeth Cymru.
- Adrodd ar y cynllun gweithredu a chynnwys yr adroddiad blynyddol ym Mhwyllgor Trosolwg a Chraffu Addysg a Sgiliau yn flynyddol.
- Cynnig cymorth a herio perfformiad o ran gweithredu'r CSGA.
- Rhannu arferion da.

CONWY - Grŵp Arweinwyr Strategol CSGA

- Swyddogion Adrannau Addysg
- Cyfrifoldeb i ddiweddar deiliant trwy gynlluniau busnes yr awdurdod. Rhan annatod o weithdrefnau'r sir i fonitro ac adnabod risg.
- Cyfarfod yn chwarterol

Grwpiau Deilliannau

- Cadeirio gan Swyddogion Adrannau Addysg
- Cynrychiolydd o bob sefydliad / menter yn unig i fynychu
- Gall y cyfarfodydd fod yn rhan o amserlen cyfarfodydd arferol y sir
- cyfarfod dwywaith y tymor (dibynnol ar agenda)

Grŵp Llywio CSGA

- Rhanddeiliaid cyfredol
LIC / Swyddogion Sir / Swyddogion Adran Addysg / Penaethiaid cynradd , uwchradd ac arbennig / UCD / Cynghorwyr / Llywodraethwyr / Mudiad Meithrin / Menter Iaith / GwE
- Cyfarfod yn chwarterol

Fforwm Llawn

- **Rhanddeiliaid cyfredol**
Swyddogion Sir / Swyddogion Adran Addysg / Penaethiaid / Cynghorwyr a Llywodraethwyr / Mudiad Meithrin / Menter Iaith / Urdd / GwE / Gyrfaoedd Cymru / Colegau a Phrifysgol Bangor / LIC
Cynrychiolwyr enwadol (ee. Eglwys yng Nghymru ayyb)
Mentrau cymdeithasol (e.e. Ffermwyr Ifanc)
- Cyfarfod unwaith y flwyddyn i rannu arfer dda a llwyddiannau'r flwyddyn